

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A.R.L.U.S.

IN ACEST NUMĂR:

**Culisele
anui nesfârșit carnaval**

**Hidronauții
visează Atlantide**

În pag. IV-a :

„HERR DOKTOR“ CADE ÎN CAPCANĂ (URMELE DUC SPRE ȚĂRM)

de V. IȘIMOV și A. LUKIN

Ștrand la 1800 m înălțime (Caucaz)

Moscova s-a îmbogățit în ultimul timp cu nenumărate pasaje subterane

**Secretul
fenomenului
hunza**

ANUL XXII

30

(1115)

29 iulie 1966

12 pagini, 1 leu

PROZĂ

Tractoristul

Tractoristul a devenit acum figura centrală a satului. El ară și seamănă. El construiește și tot el e cărăuș. El seceră și cosește. E agrotehnician și zootehnician: pregătește și transportă furajele, ba acum poate fi întâlnit și la mulgerea vacilor; mulsul mecanic cere oameni pricepuți. Toate acestea sînt lucruri însemnate, esența vieții lui. Și în plus:

— Stepan, frate, salvează-mă: am cosit finul și putrezește pe cîmp...

— Ivan Ilici, am doborât copacii în pădure, facem casă, dar n-are cine să-i transporte.

Încearcă să te descurci astăzi la țară fără tractorist!

Drumuri

E plăcut să hoinărești pe drumuri de țară, pe poteci strălucite de pădure, pe cărările dintre ogoare, pe cele dintre fînețe. Dar și mai plăcute sînt încrucișările pe aceste cărări, pentru că, după cite am observat, pe omul de care te desparți la o răspintie, îl întâlnești iar, neapărat, ceva mai tîrziu.

Acum cîțiva ani, cînd de abia făcusem cunoștință cu așezarea aceasta, Gumnișci, și nu pentru multă vreme, într-o zi ceoasă de toamnă m-am întâlnit pe un drum de țară cu o fată bine făcută, cu obraji rumeni, cu acea înfățișare deosebită pe care o au femeile sănătoase, liniștite și frumoase. Din vorbă în vorbă, ne-am cunoscut mai bine. Pălăvrăgînd așa, fără nici o grijă și fără nici o intenție, am ajuns la o răspintie. Fata a făcut la dreapta, eu la stînga.

— La revedere, mi-a urat ea cu un zîmbet șiret.

— De ce nu, i-am răspuns eu încintat. Pămîntul e rotund și trag nădejde.

...Alaltăieri am întâlnit-o în sat. Venise ca agronom în colhozul nostru.

Prepeleța

Primăvara își cîntă cîntecul lor ciocîrlile și privighetorile; la începutul verii cucul și nagitul; la mijlocul verii cristeiul și prepeleța; la sfîrșitul verii greierii de cîmp.

În lanul de hrișcă din fața casei prepelețele țipă acum cit e ziua de lungă. Dimineața, cînd nu s-a uscat încă roua, se aude:

— Pod-poloti! Pod-poloti!

Cînd căldura e în toi tac, iar în amurg țipă supărate.

— Afară din cîmp! Afară din cîmp!

Și lanul se liniștește, ceața se lasă în vîlcele, se ivesc primele stele iar prepelețele, împăciuitoare, psalmodiază:

— Dor-miți! Dor-miți!

Tipătul prepeleței e un dar al verii...

Anatoli Lipatov

ISTORIE LITERARĂ

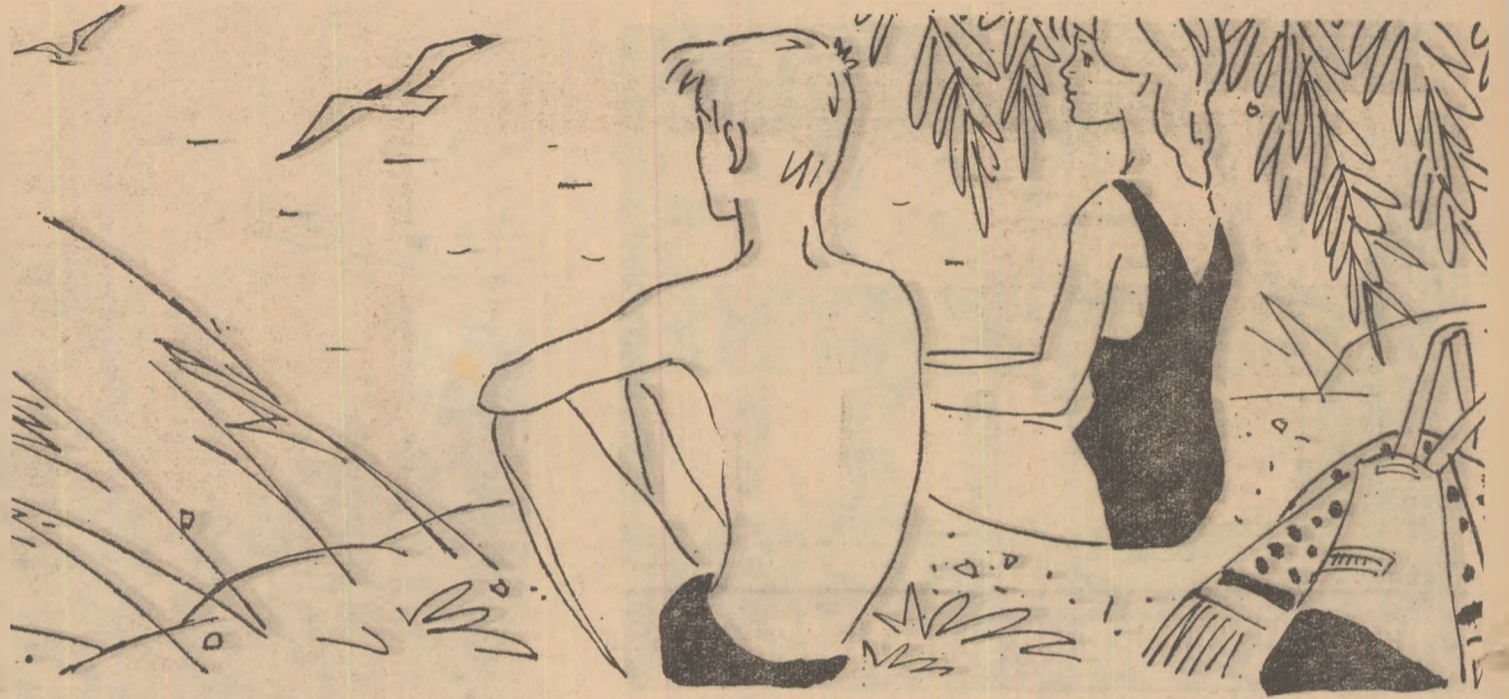
Un nou manuscris al lui Leonardo da Vinci

Săptămînalul „Nedelea” publică un interesant articol al profesorului M. Gukovski despre ultima descoperire a lui Carlo Pedretti, un binecunoscut cercetător al operei și al manuscriselor marelui artist al Renașterii.

Despre ce este vorba? În 1964 a apărut în vitrinele librăriilor o carte cu un titlu curios, cel puțin pentru exegeții operei lui Leonardo da Vinci. Titlul cărții: „Leonardo da Vinci despre pictură. Cartea pierdută (Cartea A)”.

Pînă atunci, începînd de la mijlocul secolului XVII, fusese editată, în mai toate limbile lumii, o carte cu titlul „Tratat despre pictură” de Leonardo da Vinci. Dar acest tratat nu era opera originală a lui Leonardo da Vinci ci fusese alcătuit, după moartea lui, din însemnările sporadice despre pictură aflate în manuscrisele sale. Unele din aceste manuscrise au ajuns pînă la noi, dar o parte din însemnări erau doar atribuite lui da Vinci.

Pedretti a studiat cu atenție „Tratatul” și, în primul rînd, un vechi manuscris din secolul XVI, în care se afla inclus. Este vorba de așa-zisul „Codice Urbino 1250”, din biblioteca Vaticanului. Pedretti a descoperit că, în finalul „Codicelui”, cel ce l-a alcătuit a specificat că el se compune din fragmentele a optsprezece manuscrise

Desen de E. Sokolov și A. Maximov

așternute pe hîrtie de mina lui Leonardo.

Confruntînd această listă cu caietele lui da Vinci ajunse pînă la noi, Pedretti a stabilit că s-au păstrat numai șase din cele 18 manuscrise. Celelalte s-au pierdut.

Cel ce a alcătuit „Codicele”, copiind fragmentele din cîteva manuscrise, n-a specificat sursa; alte fragmente, însă, conțin indicația textului original, de pildă, „Cartea A”, pagină 30”. Asemenea specificații sînt în număr de două, ținînd, probabil, seama de însemnățile manuscriselor: „Cartea A” și „Cartea E”.

Utilizînd însemnările celui ce a alcătuit „Codicele”, Pedretti a reușit să stabilească că ele acoperă paginile 1—65 ale „Cărții A”. Dar, așa după cum arăta autorul „Codicelui”, „Cartea A” era identică cu „Cartea B” (ce se păstrează la Institutul Franței din Paris) și cu două „Cărți” ale aceluiași Institut — S și F și, deci, ar fi trebuit să aibă același număr de pagini, 95, ca și celelalte trei. Bazîndu-se pe această presupunere, Pedretti și-a continuat cu asiduitate cercetările, pînă cînd i-a găsit confirmarea în așa-numitul „Codex de la Leicester”, unde a găsit paginile „Cărții A”, într-un manuscris olograf, de la paginile 66 și 95.

Este adevărat că această importantă descoperire n-a putut să restabilească în întregime „Cartea A”, din care lipsesc încă un număr de pagini-manuscris, dar oricum „Tratatul despre pictură” al lui Leonardo da Vinci se bizuie acum, într-o bună măsură, nu pe fragmente și reconstrucții ci pe manuscrise autentice.

mina partea a doua a romanului „Se întetește flacăra”, care se va referi la anii 1898—1900, adică la perioada cuprinsă între întoarcerea lui Lenin din deportare și pînă la plecarea lui în străinătate, mai întii la Geneva și apoi la München, pentru editarea „Iskrei”. În cadrul interviului acordat publicației amintite, scriitorul a rememorat călătoriile de documentare întreprinse pentru acest roman. El a fost la Krasnoarsk și Șuşenskoe, precum și în satul Ermakov, unde a avut loc consfătuirea istorică a „celor șaptesprezece”. De aici, s-a deplasat în satul Ivanovka, unde Lenin și Nadejda Krupskaja au fost oaspeții inginerului Kurnatovski. În satul Tesinsk unde Lenin s-a întâlnit cu Krji-janovski, scriitorul a cunoscut cîțiva locuitori care își mai aduc aminte de iluștrii deportați din vremea țarismului. Fiica Serdkinei, Anna Semeonova, la care a locuit Lenin la Șuşenskoe, și-l aduce bine aminte pe fostul lor oaspete, așa cum la Ivanovka își aduce bine aminte de el colhoznicul Nefed Mihailovici Kondrașov. În continuare, A. Koptelov s-a referit la succesul primei părți a romanului: „Am primit multe scrisori de la cititori. Ceea ce dovedește, în primul rînd, interesul neistovit al poporului nostru față de tot ceea ce-i legat de viața și activitatea lui Vladimir Ilici. Mulți cititori se străduiesc să mă ajute cu mărturiile lor, indicîndu-mi surse de documentare”.

Vitali Zakrutkin lucrează la volumul al doilea al romanului său „Facerea lumii”. Acțiunea din partea a doua a romanului se petrece în deceniul al patrulea al veacului nostru, în perioada primelor cincinale și a colectivizării agriculturii. Atunci au apărut, una după alta, uriașe uzine de construcții de mașini și alte sute și mii de întreprinderi diferite, la înălțarea cărora a fost nevoie de milioane de oameni. Numai în anii primului cincinal s-au strămutat de la sat la oraș 8 milioane și jumătate de oameni. Destinul acestor oameni s-a schimbat fundamental, ca și destinul milioaneilor de țărani ce au pășit pe calea agriculturii noi.

„Aceste evenimente — a declarat scriitorul — își vor găsi reflectarea, într-o măsură mai mare sau mai mică, în partea a doua a romanului „Facerea lumii”.

EDITORIALE

O importantă lucrare de bibliografie

În editura „Nauka” din Moscova a apărut recent o mare monografie, intitulată „Contribuție la istoria periodicelor sovietice dintre 1917 și 1932”. Este o operă colectivă, fruct al colaborării unui grup de istorici literari de la Institutul de literatură universală „M. Gorki”. Introducerea schițează un tablou de ansamblu al presei sovietice din perioada imediat următoare Revoluției și din al treilea deceniu al veacului nostru. Celor mai importante reviste literare ale vremii: „Krasnaia Nov”, „Peciat i revoluția”, „Na Postu”, „Molodaia Gvardia”, „Lef”, „Sibirskie Ognî” le sînt consacrate capitole speciale. Ultimul capitol trece în revistă publicațiile regionale din deceniul al treilea.

Monografia a apărut sub îngrijirea cunoscutului istoric literar Alexandr Dementiev.

De la Platon la Feuerbach

Editura „Misl” a început publicarea unei noi colecții: „Patrimoniul filozofic”. După cum anunță publicațiile de specialitate, pînă acum se știe că moștenirea filozofică a lui Platon va fi pusă la dispoziția marelui public într-un ciclu de „Opere” în trei volume. Tot în trei volume va apărea și opera filozofică a lui Ludwig Feuerbach care, alături de lucrările esențiale și mai cunoscute ale filozofului german, vor înmănușea și o sumă de studii nepublicate încă pînă acum în limba rusă.

Cele două volume cu titlul comun: „Filozofii ruși” (de la Radișev la decembrie) vor reuni lucrările unor savanți, scriitori și filozofi din secolul XVIII și prima jumătate a secolului XIX.

Artiștii și arta lor

Editura „Iskusstvo” a început publicarea unei culegeri intitulate „Marii artiști despre arta lor”. La drept vorbind e vorba de o a doua ediție, mult sporită și completată. Volumul I, apărut nu de mult, se ocupă în special cu arta evului mediu și cuprinde cîteva capitole noi despre arta din India, China, Japonia și Orientul Mijlociu. Mai cu seamă traducerea tratatelor indiene despre canoanele artei sînt de un interes considerabil.

Părerile unor pictori japonezi din secolele XVIII și XIX — incluse în același volum — au o incontestabilă valoare pentru studiul artei și culturii japoneze.

Volumul mai cuprinde „Tratatul de calligrafie” al lui Sultan AH Meșhedi, „Tratatul calligrafilor și pictorialor” de Dust-Muhamed, „Canonul imaginilor” de Sadik-beg Afșar, tratatul bizantin „Herninia” („Lecție de pictură”), lucrările lui Teofil preotul, ale arhitecturii franceze Villard de Honnecourt și ale pictorului italian Cennino Cennini.

Un mare număr de note și excelente ilustrații întregesc o strădanie a cărei importanță nu poate scăpa nimănui.

La Lvov s-a deschis o expoziție de ex-libris-uri. Patruzeci și doi de graficieni expun peste patru sute de gravuri în metal, lemn și linoleum

INTERVIURI

La ce lucrează scriitorii sovietici

„Literaturnaia Gazeta” a inaugurat nu de mult o nouă rubrică, în care scriitorii sovietici împărtășesc cititorilor planurile lor de creație. Pînă acum, în această rubrică au apărut interviurile unor scriitori cunoscuți ca: A. Koptelov și V. Zakrutkin, ambii la capătul unor eforturi susținute pentru a definitiva romanele la care lucrează.

Afanasi Koptelov este pe cale de a ter-

MERIDIANE SOVIETICE

Metropola de pe Obi

Președintele de Gaulle a fost în vizită în Siberia pentru câteva zile, Novosibirsk este o metropolă științifică și acum prea puțini sînt în afara hotarelor Uniunii Sovietice — pot să aprecieze în cunoștință de cauză ce înseamnă, de fapt, această metropolă siberiană răsărită în anii puterii sovietice pe malurile fluviului Obi, în mijlocul Siberiei.

La drept vorbind, dacă e să fim foarte exacti, orașul a fost întemeiat acum 70 de ani, dar pînă la Revoluție a fost o măruntă și plicticoasă capitală de gubernie, ivită parcă de sub pana unui Saltikov-Șcedrin sau Cehov. Cine spune, însă, astăzi Novosibirsk înțelege mașini și utilaje perfecționate, aparate de precizie și alte produse de înaltă tehnicitate, piese de radio și generatoare puternice, care pleacă spre toate colțurile Uniunii Sovietice și în patruzeci de alte țări!

Orașul are două aeroporturi și cea mai mare gară din Siberia, teatre și un centru de televiziune, edituri și institute de învățămînt superior — ca să nu mai insistăm asupra faimosului Akademgorodok din apropiere, unde se desfășoară o activitate științifică urmărită cu un susținut interes de cercurile de specialitate din toată lumea.

În ultimii șapte ani, în gospodăria comunală a orașului au fost investite peste 600 de milioane de ruble. Aproape 400 de milioane au fost destinate pentru îmbunătățirea condițiilor de locuit. Așa se face că, în răstimpul amintit, au fost construite 100 000 de apartamente moderne și că aproape jumătate din populația orașului s-a putut muta în case noi. Pentru străzile orașului s-a făcut un intens efort de înzestrare cu plante decorative și spații verzi. Numai în primăvara 1966, de pildă, s-au plantat peste 1 000 000 de pomi.

Și, evident, cînd crește nivelul de trai crește și volumul vânzărilor în magazine. Cifre recente semnaleză, în această ordine de idei, că în cursul anului trecut volumul vânzărilor realizate de rețeaua comercială a orașului a însumat cifra record de 680 de milioane de ruble. O rețea de 1 607 magazine bine aprovizionate pune la dispoziția cumpărătorilor siberieni o infinită gamă de produse — de la alimente pînă la automobile. De altfel, în cursul

cincinalului abia început rețeaua comercială va cunoaște o nouă și sensibilă dezvoltare.

Între 1959—1965 Novosibirskul a fost înzestrat cu 51 de școli noi, 268 de grădinițe și creșe, cu noi spitale (circa 3 700 de paturi), policlinici, cluburi, biblioteci, 364 întreprinderi de servicii etc.

ZOOEHNIE

B₁₂ și creșterea animalelor

Vitamina B₁₂, a cărei descoperire datează de abia din 1948, și-a făcut din plin dovada marilor ei merite. Printre funcțiile ei principale se numără intensificarea asimilării proteinelor de către organismul animal și uman și reglarea procesului de hematopoeză (formare a sîngelui).

Începută în 1953, producția de vitamină B₁₂ din U.R.S.S. a crescut repede, astfel încît ea poate pune acum la dispoziția exportului cantități foarte mari. Un rol important în această direcție l-a jucat descoperirea făcută de colectivul de cercetări condus de Vasili Bukin, membru corespondent al Academiei de Științe, care a reușit să sintetizeze vitamina B₁₂ cu ajutorul bacteriilor generatoare de metan. Acestea cresc pe reziduurile de melasă — pînă nu demult socotite inutile — din distilerile de alcool sau fabricile de acetona. Cum cantitatea de reziduuri se cifrează anual la 3 milioane de tone, producătorii sovietici de vitamină B₁₂ au la dispoziție materie primă din belșug. (Cu titlu de comparație, menționăm că înainte era necesară o tonă de lăină de oaie sau de pește pentru a extrage, pe cale naturală, 40—60 mg de vitamină).

Întrată pe mina lucrătorilor din fermele zootehnice, vitamina B₁₂ s-a dovedit uimitor de eficientă. Vitele hrănite cu produse vegetale îmbogățite cu 50 mg de B₁₂ pe tonă au cîștigat în greutate cu 15—20 la sută în plus. De asemenea, la crescătoria de păsări din Bratsevo, introducerea în alimentația puilor de găină a vitaminei a dus la o creștere rapidă, care s-a soldat cu un beneficiu suplimentar de 1.500.000 de ruble.

În curînd, Uniunea Sovietică va produce anual 3 000 kg de vitamină B₁₂. Pare puțin? Este cantitatea care se produce în momentul de față pe tot globul. Remarcabile sînt, de asemenea, calitatea și prețul vitaminei obținute. Ea conține 56 mg de acid pentationic pe kilogram, față de 7,5—15 mg/kg la cea pusă în vinzare de firma americană „Fisher”. Iar dacă pînă de curînd, gramul de substanță costa 40 de ruble, într-un viitor foarte apropiat el nu va depăși 2—3 ruble.

Ramură vitală a agriculturii, creșterea animalelor profită din plin în U.R.S.S. de pe urma cuceririlor biochimiei. La Institutul de microbiologie a Academiei de Științe din R.S.S. Letonă s-a pus la punct o metodă de elaborare a pudrei de lizină, mult mai eficientă decît cea cristalizată. Cele o mie de tone de lizină produse anual de o fabrică construită într-un timp record, au sporit beneficiile unor crescătorii de porci cu 25.000.000 de ruble pe an: instalarea fabricii nu a costat decît cinci milioane.

În producția de carne, lapte, ouă, „materie primă”, ca să spunem așa, este hrana animalelor. Ei i se consacră aproximativ 70 la sută din cheltuielile crescătorilor de vite, porci și păsări. Este evident, deci, că pe măsură ce furajele se îmbogățesc în substanțe nutritive, crește și rentabilitatea economică. În această privință, biochimia are o mare misiune de îndeplinit.

Fabrica de porțelanuri din Krasnodar produce în fiecare an 15 milioane de produse diferite. Porțelanul de Krasnodar este, de altfel, cel mai ieftin din U.R.S.S.

Jenea Sobol (din fotografia noastră) lucrează în secția de sortare a fabricii

STATISTICĂ

O zi în R.S.F.S.R.

Economia celei mai mari republici a Uniunii Sovietice a stîns un asemenea nivel înalt industriei ei produce în șase zile cît producția Rusia țaristă într-un an. Pe căile ferate din R.S.F.S.R. se transportă în 24 ore 548 000 tone de țicci, în uzinele ei se topește 85 000 tone de fontă și se toarnă 137 000 tone de oțel; 1 700 de automobile și 500 de tractoare părăsesc zilnic halele de montare. În același interval de timp centralele electrice livrează 900 milioane de kilowați oră.

Cu cele 24 de milioane de metri de țesături produse de industria textilă a republicii s-ar putea îmbrăca 7 milioane de oameni, adică populația a cinci regiuni ca: Briansk, Vladimir, Ivanovo, Kalinin și Kostroma. Zilnic se produc un milion și un sfert de articole vestimentare tricotate și 860 000 perechi de încălăminte. De pe benzile rulante ies 18 190 de televizoare, aparate de radio și picupuri, 3 773 de frigider, 7 138 de mașini de spălat și 86 000 de ceasuri.

Vinzările prin rețeaua comercială se ridică la cifre impresionante. Într-o singură zi magazinele desfac produse alimentare și industriale în valoare de 170 milioane de ruble. În acestea intră 51 000 de tone de produse lactate și 13 000 de tone produse zaharoase. Aproape 40 de milioane de cetățeni sovietici sînt serviți zilnic în unitățile de alimentație publică din R.S.F.S.R. Mijloacele de transport în comun din orașe sînt folosite de 55 milioane de persoane, iar căile ferate înregistrează 5 milioane de călători pe zi.

În orașe și așezările muncitorești peste 3 000 de familii își iau în primire noi locuințe și în mediul rural 470 de familii își inaugurează casele.

În fiecare dimineață iau loc pe băncile școlilor 24 de milioane de elevi. Pe porțile universităților, institutelor și școlilor de specialitate intră 2 milioane de tineri.

În fine, în 24 de ore se nasc în R.S.F.S.R. în medie 5 500 de copii și se căsătorește circa 3 000 de tinere perechi.

CULTURI TEHNICE

Virtuțile inului

Cultivatorii de in din U.R.S.S. obțin din această plantă destinată nu numai industriei confecțiilor, ci tehnicii în general, recolte bogate și stabile și fibre de cea mai bună calitate. Rezultatele la care s-a ajuns în cultivarea inului se datoresc, în bună măsură, Institutului din Torjok (regiunea Kalinin), unic în felul lui în lume, ai cărui cercetători se ocupă de selecționarea, agrochimizarea, mecanizarea și economia culturii inului.

Inul rusesc este folosit nu numai în stare naturală, ci și în combinație cu o serie de fibre sintetice. O combinație foarte reușită este lavsanul, mult solici-

tat deopotrivă pe piața internă și pe cea mondială.

Actualmente un hectar de in aduce venituri anuale cuprinse între 1 000—1 500 ruble; numai beneficiile colhozurilor din regiunea Kalinin se ridică la aproximativ 40 000 000 ruble! Cifrele sînt impresionante, mai ales dacă ținem seama că Uniunea Sovietică produce peste 80 la sută din recolta mondială de fibre de in și cultivă peste 60 la sută din suprafețele mondiale însămînțate cu această plantă.

În viitorii cinci ani, colhozurile producătoare de in sîntuate în imensul perimetru cuprins între Arhanghelsk și Jitomir, Baltica și lacul Baikal vor continua să-și extindă culturile. Ele vor fi dotate cu mașini noi, mai perfecționate și aprovizionate cu importante cantități de îngrășăminte chimice de calitate superioară.

MAȘINI AGRICOLE

Poligonul de încercare de la Zernograd

La Zernograd, localitate din Caucazul de Nord, își dau adesea întâlnire reprezentanți ai unei întreprinderi producătoare de mașini agricole din Uniunea Sovietică și din alte țări socialiste. Căci la Zernograd se află un uriaș poligon unde își trec probele tot felul de mașini de lucrat solul, de arănat și de recoltat, se fac cercetări în vederea automatizării muncii de comandă a producției agricole, se încearcă cele mai diferite mecanisme și utilaje, pînă la lămpile pentru nimicirea insectelor. Iarna, pentru a nu fi nevoită să-și întrerupă activitatea, stațiunea pentru încercarea mașinilor agricole își mută sediul în Azerbaidjan sau Turkmenia.

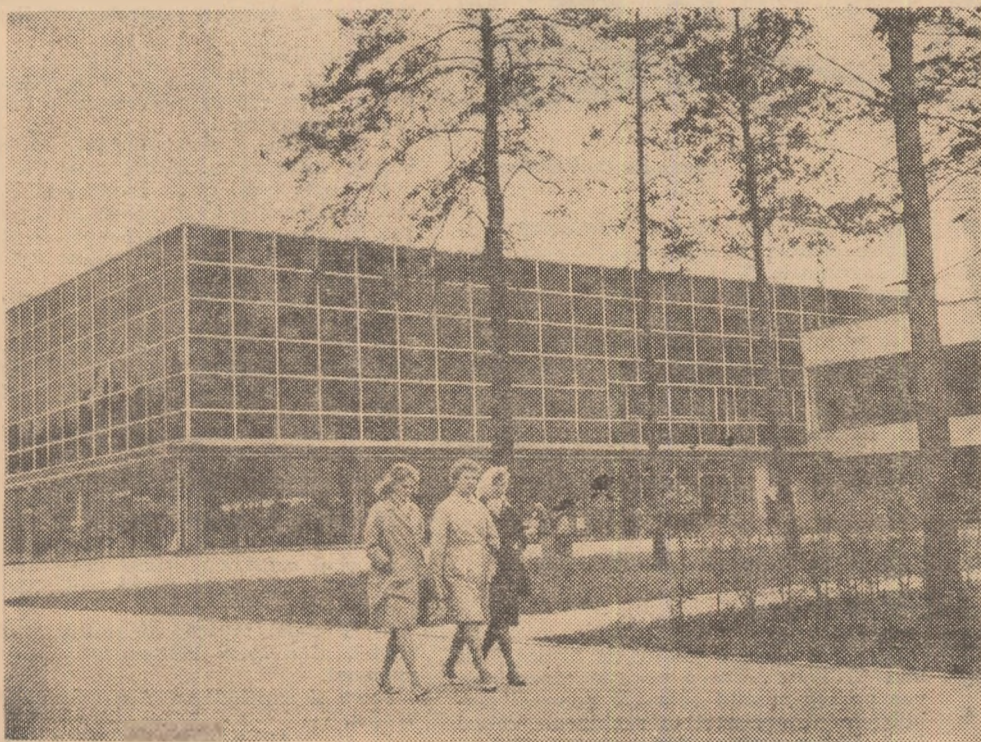
Stațiunea dispune de un vast teritoriu — circa 27 000 de hectare. Cu toate acestea, conducerea ei are în orice moment o imagine clară a situației din fiecare fermă sau sector de teren, datorită centrului de informații al gospodăriei, numit și dispeceratul central. La sediul acestuia se află un panou de mari dimensiuni cu beculi multicolore, ecrane de aparate înregistratoare, ceasuri, cronometre, tot felul de butoane și manete, care colectează informații despre situația parcului de mașini și tractoare al stațiunii, despre munca pe cîmp, nivelul apei în riul de pe teritoriul stațiunii etc.

Directorul stațiunii de la Zernograd este foarte zgîrcit în aprecierea tehnicii noi. Calificativul suprem pe care îl acordă este: „Mașină de perspectivă”. Recent, acest calificativ a fost obținut de cultivatorul „K.P.G.-4” realizat de uzina „Krasnii Aksei” din Rostov. Cultivatorul poate lucra în agregat cu toate tipurile de tractoare, dar cele mai bune rezultate le obține cu tractoarele de mare viteză. Dintre mijloacele de recoltat a fost onorată cu supremul calificativ secerătoarea „J.N.V.-6”, construită de Uzina de combină din Taganrog.

Nu de mult, la Zernograd a avut loc o consfătuire a conducătorilor uniunii republicane „Selhoztehnika”. În mijlocul poligonului se afla un tractor puternic, care față de alte mașini părea un adevărat Gulliver printre pitici. Un grup de muncitori monta un pulverizator de îngrășăminte minerale, un dispozitiv de clădit stoguri adaptat la încărcarea chimicelor în avioane, semănători, combinate. Pe scurt, întreg arsenalul agriculturii sovietice în noul cincinal, care urma să primească aprobarea specialiștilor.

Autoaprovizionare
Desen de V. Volkov

Novosibirsk. Un nou magazin de produse alimentare

„HERR DOKTOR“ CADE ÎN CAPCANĂ

Urmele
duc
spre
țarm

Aleksandr Lukin, autor al mai multor reportaje și povestiri despre lucrătorii serviciului de informații sovietic, adjunct al lui D. Medvedev, comandantul unui detașament special de luptă în spatele frontului hitlerist, el însuși participant la numeroase acțiuni întreprinse în anii celui de-al doilea război mondial, relatează în reportajul de față o operație complexă efectuată de un grup de cekiști printre care s-a numărat și el.

Odesa, liniștită stradă Engels, frumoasă vilă a fostului milionar Marazli, unde își are acum sediul Direcția regională a G.P.U. (1)-ului, au rămas undeva departe în urma noastră. Și totuși nu mă pot dezbăra de senzația că din spațiul lui birou de la etajul I tovarășul Lisiuk continuă să ne urmărească cu privirea. Cu o privire care parcă îmi repetă: „Bagă de seamă, ai o mare răspundere. Dumneata personal...”

Încerc să alung aceste gânduri. Dar parcă niște gheare de piscă îmi stau înfipte în inimă. Îmi dau seama că are dreptate.

„GAZ”-ul gonește pe șosea. Ghena Sokalski stoarce din motor toți cei douăzeci și cinci de cai putere. Vântul dă să ne smulgă șepcile indeseate pînă peste sprâncene. Virajele bruște la dreapta mă înghesuie fără milă în umărul voinic al lui Ghena. Cînd mașina cotește la stînga aștept ca aceeași lege a fizicii să-l arunce pe Ghena în spre mine. Dar șoferul, cu miinile lipite de volan, e neclintit ca o stîncă.

Ne grăbim să ajungem la Nijnelimansk. Ne grăbim la Nijnelimansk pentru că acolo nu s-a întimplat nimic.

Restaurantele „tabu” mă înfurie

— Bogată imaginație mai ai, tovarășe Karotin.

Lisiuk își destinse într-un zîmbet buzele pline și-și pironi ochii pe o coală de hirtie albă.

La drept vorbind, felul de a fi al lui Semion Afanasievici, noul nostru șef, mă cam intimidă. Zîmbește fără să te privească. Cu toate acestea e de o politețe neproșabilă. Cum treci de pragul biroului te și pofteste, cu un gest larg, să ieși loc în fotoliu, și se adresează neapărat cu „tovarășe” și nu-l preschimbă pe „dumneata” în „tu” pentru nimic în lume. Și e întotdeauna calm, egal, binevoitor. De o bunăvoință de nezdruncinat. Doar atît: nu ți se uită în ochi... Nu-i prea plăcut. Dar ce să-i faci? Pe șefii și pe părinți nu ți-i alegi.

— Ba trimiți la Moscova un raport — iartă-mă! — nesăbuit, președintelui OGPU (2) personal, spuse Lisiuk împreunîndu-și minile și sprijinindu-și-le de masă, ba ceri acum o deplasare în regiune, fără nici un temel. Mai bine ți-ai vedea de treburile curente.

Cred că Lisiuk n-o să-mi ierte pînă la sfîrșitul vieții „raportul nesăbuit”. De fapt, trebuia să mă aștept la una ca asta. Parcă mie-mi convine să stric relațiile cu mai-marele meu? Nu. Dar ce puteam să fac? Cu raportul s-a întimplat cam așa. Într-o bună zi Semion Afanasievici a dat un ordin. N-a pomenit nici un nume, nici pe al meu, spunînd doar, vag, cum că unii lucrători ai GPU-ului frecventează restaurantele „Inturist”-ului, întotdeauna pline de străini veniți în portul nostru internațional din toate colțurile lumii, că printre ei se pot strecura agenți ai serviciilor de informații străine și că, în consecință, susamintitele restaurante să fie declarate pentru noi „tabu”. Nu mă număram printre clienții obișnuiți ai acestui gen de localuri, dar interdicția m-a înfuriat. De ce cu, șeful unui sector care luptă împotriva spionajului, să n-am dreptul să frecventez tocmai localurile vizitate de indivizi care, dată fiind natura muncii mele, m-ar putea interesa? Dacă socoli că subalternii tăi trebuie să se ferească de eventualii spioni, cum vrei să lupți împotriva lor?

Am spus toate astea adjunctului Piotr Fadeevici Nilin, pe care îl iubim și-l stimăm cu toții. Piotr Fadeevici și-a scos ochelarii de baga, care-l fac să semene cu un profesor, și i-a sters mașinal și a spus numai:

— Șeful de secție nu e instanța supremă.

Am expediat un scurt raport la Moscova și curînd am primit răspuns: se admite frecventarea restaurantelor „Inturist”-ului. După care, așa cum era de așteptat, Lisiuk a început să mă privească cu ochi nu tocmai buni.

— Dați-mi voie să-mi expun argumentele, m-am adresat lui Semion Afanasievici.

— Argumente reale sau fanteziste? Pe buze îi stăruia același zîmbet, nu-și schimbase poziția dar aveam vago impresie că se enervase.

— Dați-mi voie să le expun, am insistat eu.

Șeful de secție oftă și se lăsă pe spă-

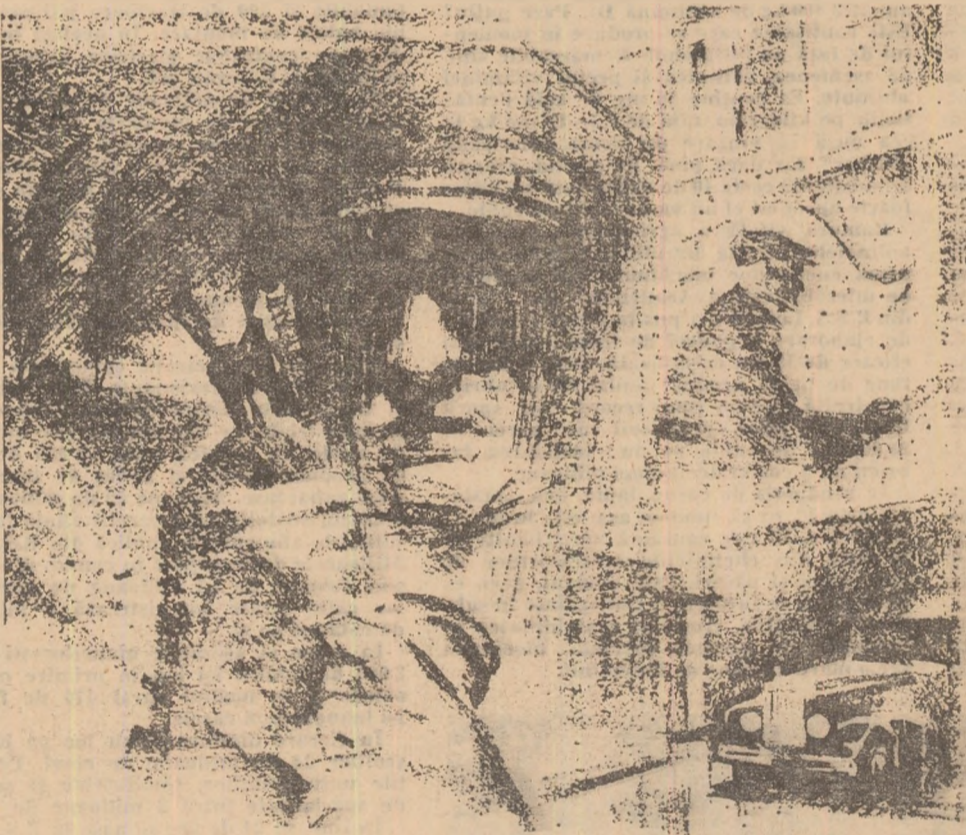
că în timpul deplasărilor lui Grün nu s-a observat nimic suspect, dar...

— Singur ai spus-o, nimic suspect.

— Dar dacă băieții n-au fost cu ochii în patru? Să luăm, de pildă, vizitele la Nijnelimansk. A stat acolo cite două-trei zile, fără nici o treabă; secția orașenească din Nijnelimansk ne-a comunicat că nu s-a întîlnit cu nimeni, a umblat de colo-colo prin oraș, a fost la cinema, la teatru, a rugat să fie plimbat cu iahtul. Merită însă să te deplasezi la Nijnelimansk pentru atîta lucru? Nu sînt destule cinematografe la Odesa? Teatrul nostru e mai prost decît cel din Nijnelimansk? Aici nu poate să facă plimbări pe mare? Doar n-o să-mi spunei, tovarășe șef, că Otto Grün e un turist pasionat care călătorește pentru plăcerea de a călători!

— Ce mă împiedică să cred că e așa? Toate marafeturile astea — intuiție, deducție, inducție — sînt pură literatură. Adă-mi date concrete și atunci da, o să stăm de vorbă.

— Eu cred, tovarășe șef, că n-ar trebui să avem nici un fel de dubii în privința personalității lui Grün. De ce, bunăoară, chiar consuli general stă smurna în fața lui? Acum citva timp a avut loc la consulat, o recepție de ziua nașterii lui Hitler, și doctorul Grün a venit în uniformă S.A.,

Desen de O. Vukolova

tarul fotoliului. Își miji ochii, zîmbetul căpătă o ușoară expresie de martir. Cu alte cuvinte, ce să mă fac cu tine? Dă-i drumul, expune, altminteri te pomenești că o să-i meargă vestea lui Lisiuk că nu-și pleacă urechea la cele ce spun subalternii...

Așa că am început. Activitatea consulatului general german s-a înviorat mult din primăvară. Noul secretar al consulatului, Otto Grün, căruia îi place să-și spună doctor, se dovedește a fi foarte sociabil. Are foarte mulți prieteni, dar dintre toți îl preferă pe Mitani, secretarul consulatului Japoniei. Și încă un amănunt: Grün suferă de morbul călătorilor. În cele trei luni de cînd e la Odesa a făcut mai multe călătorii prin regiune, abătîndu-se de citeva ori pe la Nijnelimansk...

— Ei și, ce-i cu asta, tovarășe Karotin? A cerut autorizație de călătorie și a căpătat-o.

— Știu că a căpătat-o. Dar itinerarul călătoriilor și-l stabilește el. E adevărat

cu insigna de aur a partidului național-socialist. Sînt convins că e un spion de anvergură. Și că n-a venit întimplător pe aceste meleaguri!

— Mai departe.

— Să luăm un alt exemplu: corespondența. În ultimul timp volumul scrisorilor expediate de consulatul general al Germaniei s-a triplat. Socot că partea leului din acest adaos revine aceluiași Grün. Se pare că are ce să comunice Berlinului.

Filantropii de la „Fast und Brilliant”

Apoi am amintit șefului de firma „Fast und Brilliant”. Era o poveste care-i privea pe așa-numiții coloniști germani stabiliți în Ucraina și în regiunea Volgăi încă de pe vremea Ekaterinei a II-a și deveniți cetățeni egali în drepturi ai Uniunii Sovietice. După venirea naziștilor la

putere, unele familii germane din regiunea Odesa începuseră însă să primească din Germania mici sume de bani în valută, cite douăzeci-treizeci de mărci. Mandatele erau expediate anonim. Mai ciudat, însă, era faptul că cei mai mulți destinatari nu aveau în străinătate rude sau prieteni care le-ar fi putut trimite bani. Cîteva dintre cei „ajutorați” veniseră să ne spună ce li se întimpla, alții predaseră valuta declarînd că nu vor bani din surse necunoscut.

Am reușit să stabilem că toate mandatele anonime aveau un singur expeditor, firma germană „Fast und Brilliant”. Ce-i determina pe oamenii de afaceri să se transforme peste noapte în filantropi generoși?

— După cum știți, am continuat eu, se crede că aceste cadouri sînt mai degrabă de sfera politicii decît a filantropiei. Sînt, ca să zic așa, mandate politice, un fel de înștiințare: Vaterland-ul nu-și uită „compatrioții” de peste graniță, dar nici ei să nu-l uite.

Lisiuk mă ascultă fără să mă întrerupă, apoi îmi spuse:

— Așa e. Ba pot chiar să adaug că Moscova mi-a comunicat: „Fast und Brilliant” camuflează... știți pe cine?

— Pe cine?

— Secția partidului național-socialist care se ocupă cu germanii din străinătate. O conduce un oarecare von Bohle. Sînt trucuri de-ale lui.

— Vedeti!

— Ce să văd? se posomorî Semion Afanasievici. Că activitatea serviciului de spionaj german s-a intensificat? O știu și fără dumneata. Nu mi-ai explicat însă de ce trebuie să plec neapărat la Nijnelimansk. De ce nu la Tiraspol sau la Voznesensk? Sau în raioanele cu populație germană? Că doar și pe acolo a trecut Grün al dumitale.

— Pentru că am judecat așa: să presupunem că sînt Grün. Am venit la Odesa pentru a crea o rețea de agenți și a culege informații. Ce mi-ar atrage în primul rînd atenția în regiunea noastră? Portul din Odesa, se înțelege, și zona de frontieră, dar mai ales Nijnelimanskul. Șantier naval. Unul din cele mai importante obiective industriale care, în momentul de față, execută o comandă specială. Raționamentul meu e justificat, între altele, și de împrejurarea că majoritatea mandatelor firmei „Fast und Brilliant” sînt adresate orașului și raionului Nijnelimansk. Iar dacă analizăm vizitele lui Grün prin coloniile germane observăm că domnul doctor le preferă și el pe cele din apropierea Nijnelimanskului.

— Ești un mare chîțbușar, tovarășe Karotin, rosti Lisiuk parcă aprobator, dar parcă și cu o ușoară ironie.

— Și m-am mai gîndit la ceva: nu cumva Grün caută la Nijnelimansk niște legături vechi?

— Adică?

— În timpul războiului, la Nijnelimansk a existat un centru activ al serviciului de informații german.

— Așa-a-a... Semion Afanasievici își încreți nasul și zîmbi din nou. Cu oarecare bunăvoință. Cald. Încercător. Bravo, tovarășe Karotin! Apreciez perseverența dumitale. Ți-am întors argumentele pe față și pe dos, dar nu te-am clintit din convingerea dumitale. Te felicit!

Nu cumva își bătea joc de mine? Nu, era serios.

— Vasăzică așa. Ți dau două zile să te pregătești de drum. Pe cine intenționezi să ieși cu dumeanta? Sau nu te-ai gîndit încă?

— Ba da. Vă rog să mi-i dați pe Slavini și pe Rostovțev.

— De acord. Nu te mai rețin.

Și Lisiuk se adînci în hîrțile lui.

În clipa în care închideam ușa grea a biroului m-am auzit strigat. Era prima dată cînd șeful mă privea drept în ochi. Are niște ochi mari și castanii. Păcat că și-i ascunde, zău așa!

— O clipă, tovarășe Karotin. Bagă de seamă, ai o mare răspundere. Dumneata personal.

Scurt și cuprinzător. Așa a început povestea.

V. Ișimov și A. Lukin

(Continuare în numărul viitor)

1) G.P.U. — în limba rusă, Direcția politică de stat. Trebuie să avem în vedere că acțiunea se petrece în 1933.

2) O.G.P.U. — în limba rusă, Direcția politică de stat unificată.

Oaspeți din România

Cercul din București este oaspetele Moscovei. Spectacolele lui pline de viață se desfășoară cu mult succes, pe arena din Parcul de cultură și odihnă „Maxim Gorki”.

Artiștii români sînt posesorii unei tehnici remarcabile. Aș cita, de pildă, complicatul număr de jonglerie executat de familia Virjoagă — Gheorghe, Mitică, Ioana și foarte tinăra Simona.

„Familiarismul” în sens bun este, de altfel, o trăsătură distinctivă a întregii trupe românești. O altă familie, Grigorescu, prezintă un excelent număr de excentrici muzicali, iar capul ei, Constantin Grigorescu, deține „prin cumul” și rolul de clovn, fiind un comic talentat și multilateral.

Una dintre cele mai puternice impresii o fac soții Elena și Iancu Dumitrache, care execută scena excentrică acrobatică „În parc”.

Iluzioniștii — trio Iozefini — își demonstrează măiestria impecabil și original. Ei reușesc să stabilească un contact activ și vesel cu publicul, datorită mai cu seamă degajării artistice a „vrăjitorului” principal Aurel Iozefini.

La un bun nivel își execută numerele Cezar și Elena Tipa (călărie de înaltă școală), Petre și Nelli Stelian și Alexandrina Grivescu (evoluții la pers), acrobații la basculă conduși de Gabriel Moșoiianu, Elena și Alexandru Bernea, Petruța și Constantin Banea, care prezintă acrobații marinărești pe scară.

Dar cea mai mare mulțumire o procură — în special tinerilor spectatori — dresorii români. Ei prezintă trei numere excelente cu animale. Sergiu și Ecaterina Dermengi ne fac cunoștință cu o întreagă „Arcă a lui Noe”, populată cu tot felul de jivine savante, dresate în cea mai bună tradiție. Irrezistibili sînt căței cuplului Vladimir și Maria Nemetz.

Lev Sergheev

TEATRU

„Tinăra gardă” pe scenă

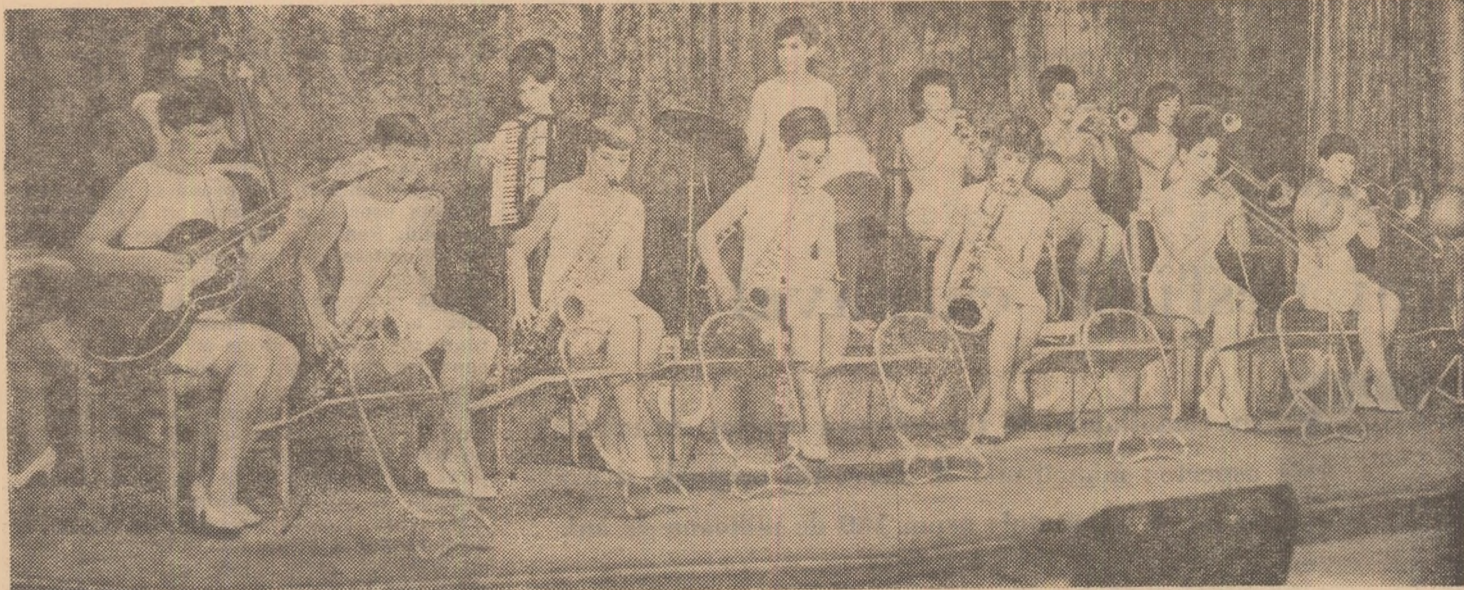
După o prodigioasă carieră literară (romanul lui Fadeev), cinematografică (filmul lui Gherasimov), lirică (opera lui Meitus), „Tinăra gardă” a văzut și luminile rampei, pe scena Teatrului tinărului spectator din Kiev.

La un sfert de veac de la întimplarea lor reală, faptele eroice, izvorite dintr-o fierbinte dragoste de patrie, ale grupului de comsomoliști din Krasnodon, au renăscut astfel în lumina reflectoarelor, improspătînd amintirea veșnic tinerilor Oleg Koșevoi, Uliana Gromova, Liubov Șevțova, Serghei Tiulenin, Ivan Zemnuhov, Viktor Trețiakievici ș. a.

Spectacolul a păstrat liniile principale ale activității grupului, urmărind însă nu atât o transpunere cantitativă a actelor care au imortalizat numele adolescenților ucrainieni, cît redarea esenței eroismului lor, înțeles ca o datorie patriotică elementară. Astfel conceput, spectacolul se distinge prin patos sobru și romantism tineresc, găsind foarte ușor drumul spre inima publicului.

Dar măsura succesului de care se bucură piesa „Tinăra gardă” este nu numai numărul mare de reprezentații cu săli pline. Spectacolul îi influențează activ pe spectatori. Dovadă, numeroase scrisori primite de teatru, în care trimițătorii se adresează membrilor „Tinerei gărzi” ca unor persoane reale. Aria tematică a scrierilor este foarte largă. Ea cuprinde, deopotriva, admirația pentru comportarea celebrilor eroi, reflecții pe marginea eroismului azi, semnatarilor se confesează, cer sfaturi în tot felul de probleme de viață specifice vârstei lor.

arta

Orchestra feminină de estradă a clubului „Iunosti” din Saratov se bucură de mare popularitate printre melomani

CINEMA

Din nou Ciuhrai

După cum arată publicațiile de specialitate, Grigori Ciuhrai lucrează la un nou film — pe care intenționează să-l numească: „Oameni!” — pe baza unui scenariu de Efim Sevala.

Acțiunea se petrece în timpul celui de-al doilea război mondial, undeva în nordul Europei. Protagonistii, un aviator sovietic și unul finlandez, s-au prăbușit cu avioanele pe care le pilotau într-o regiune de tundră sălbatică. Infruntînd nenumărate greutăți și primejdii, ei își croiesc drum prin natura potrivnică și pînă la urmă izbutesc să ajungă într-o așezare omenească, unde află că războiul s-a terminat.

Scenariul lasă să se întrevadă așadar că e vorba de un film psihologic, întemeiat pe evoluția raporturilor și concepțiilor celor doi eroi care, dacă nu s-ar ajuta, n-ar putea ieși din tundra depărtată. Finalul este conceput ca un pasionat apel la popoarele lumii ca să-și uncască forțele spre a împiedica un nou măcel.

Ciuhrai și-a anunțat intenția de a turna acest film încă acum cinci ani, dar apoi a trebuit să-și revizuiască planurile de creație. Se știe că în ultimii ani cunoscutul regizor s-a ocupat intens cu organizarea unui studio experimental, la destinele căruiu prezidează.

„Trenurile trec sub fereastră”

Filmul cu acest titlu, în lucru la studioul „Mosfilm”, este primul lung metraj al tinerilor regizori E. Gavrilov și V. Kremnev.

Acțiunea se petrece în internatul unei școli dintr-un oraș siberian. O foarte tinăra învățătoare venită din Moscova, pedagogă înăscută, devotată profesiei a-lease, iubind copiii și sincer interesată de soarta lor, se ciocnește de rutina, formalismul și indiferența pe care o ascund dibaci, sub strălucirea de paradă a „instituției lor model”, directorul internatului și directorul de studii. Infruntarea nu dă cîștig de cauză învățătoarei, care trebuie să părăsească internatul.

Dar acest final nu înseamnă o înfrîngere. Deși e nevoită să plece, învățătoarea nu este învinsă. Adevărul ei a germinat în sufletul copiilor și viața internatului nu va putea curge pe vechiul făgus.

Prin intermediul acestui subiect, autorii filmului și-au propus să atace tare, poate puțin frapante, dar nu mai puțin periculoase, cum sînt rutina, indiferența. Focul l-a deschis Liubov Kabo, reporteră și romancieră de talent, care semnează scena-

riul. Ea și-a ales ca ambianță un internat care este nu numai o instituție educativă ci și o a doua casă pentru elevi, dîndu-i astfel posibilitatea să urmărească în profunzime cum se formează caracterul și concepția de viață a tinerei generații.

În rolurile principale vor apărea actori puțin cunoscuți publicului cinefil, ca și regizorii: L. Kruglii, E. Nekrasova, M. Sternikova.

Un om care visează lei

„Bătrînul visa lei”. Cu această scurtă, simplă și viguroasă propoziție își încheie Hemingway povestirea despre pescarul Santiago, care a învins destinul, oceanul și pe sine însuși. Și de cite ori citesc „Bătrînul și marea” mă minunez de înțelepciunea și precizia finalului, în care e Hemingway întreg, cu cei mai buni eroi ai cărților lui, cu noblețea, bărbăția și forța lor spirituală.

Cînd Spencer Tracy a jucat în „Bătrînul și marea”, el s-a contopit într-atît cu eroul povestirii, încît amîndurora — și actorului și personajului — li se potrivea fraza finală. Spencer Tracy aparține și el aceluia gen de oameni care „visează lei”.

Actorul a jucat în mai bine de 60 de filme. El și-a început cariera în anul 1930 și în cursul întregii sale vieți artistice nu și-a trădat niciodată principiile, n-a luat parte niciodată la un film care umilește demnitatea umană și calcă în picioare dreptatea, la un film construit pe minciună prezentată drept adevăr. În tinerețe a interpretat roluri de orășean simplu, recomandîndu-se ca un strălucit actor de comedie, iar ulterior a abordat roluri de preoți, avocați, judecători. Dar, indiferent de apartenența lui socială, eroul său a rămas întotdeauna cinstit, corect și reflexiv. Și s-a vădit întotdeauna o personalitate puternică, originală. Așa este celebrul călător Stanley („Stanley și Livingstone”), marinarul Manuel („Vitejii căpitani”), avocatul Henry Drummond („Procesul maimuțelor”), mecanicul de aviație Hanner („Pilot de încercare”). Rolurile lui Spencer Tracy nu pot fi cuprinse într-un singur articol. Dar gîndindu-mă pe care să-l aleg, revăzînd încă o dată drumul artistului, ajung la concluzia că una dintre temele principale ale creației lui este tema luptei împotriva fascismului. Tracy o abordează mereu de treizeci de ani. Începutul l-a făcut în „Furia”.

Filmul regizorului german Fritz Lang (nevoit să emigreze din Germania fascistă întîi în Franța, apoi în S.U.A.), arată cum o gloată de inși dezlănțuiți, animalizați, cuprinși de o psihoză de masă, incendia închisoarea orașului cu intenția de a ucide un deținut arestat dintr-o neînțelegere. Fiecare episod al filmului avea o analogie directă cu evenimentele care se petreceau atunci în Germania.

Furia turbată a mulțimii era îndreptată împotriva unui tinăr învinuit pe nedrept că ar fi răpit copii pentru a-i șantaja pe părinți. Acest rol era interpretat de Spencer, Tracy. Eroul lui era un tinăr mecanic, un om simplu, nepriceput în politică și justiție, cu feluri cit se poate de modeste: să se însoare, să aibă copii și o slujbă. La început, cînd e arestat și interogată, mecanicul se arată doar mirat, neluînd în serios primejdia care îl amenință.

Dar după asaltul și incendierea închisorii, cînd e cit pe aci să ardă de viu, Tracy-Joe Wilson — devine cu totul altul. E înrăit, setos de răzbunare. Joe încă nu-și dă seama că ceea ce s-a petrecut cu el nu-i o excepție, ci o manifestare a unui proces mai vast de fascizare care duce la asemenea consecințe. Eroul lui Spencer Tracy va mai trebui să treacă prin multe stadii ale experienței istorice, înainte de a deveni așa cum a devenit în filmul „A șaptea cruce”.

Acțiunea romanului cu același nume al Annei Seghers se petrece tot în 1936. Dar nu în America, ci în Germania. Filmul a fost realizat de regizorul Fred Zinnemann în tonul celui de-al doilea război mondial

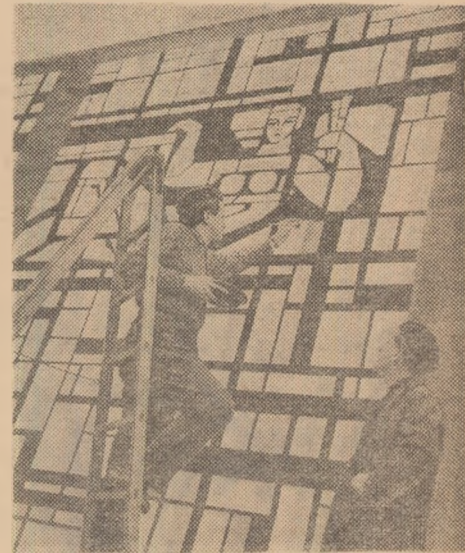
în 1943. Georg Heissler, eroul interpretat de Spencer Tracy, este un antifascist convins, care a luptat cu nazii încă înaintea de venirea lor la putere, fapt pentru care a fost trimis într-un lagăr de concentrare. Acolo organizează evadarea a șapte deținuți, evadare care îi reușește numai lui. Ceilalți șase sînt răstigniți pe cruce în fața ferestrelor comandantului lagărului. A șaptea cruce rămîne pustie... Narînd istoria salvării lui Georg Heissler, regizorul și actorul pun pe primul plan ideea, excepțional de importantă pentru acele vremuri, că omenia nu poate fi otrăvită în oameni, în toți oamenii, cum se străduia să facă fascismul, că omul rămîne om chiar în cele mai grele și primejdioase împrejurări.

Georg nu capătă dintr-o dată această convingere. Cînd fuge din lagăr, furișîndu-se prin oraș, el nu se poate încă bizui pe nimeni, ci numai pe sine însuși. I se pare că toată lumea îl urmărește — de la gestapoși pînă la copii și gospodine pașnice. Tracy redă foarte pregnant această stare de spirit. Spectatorii sînt aproape organic cum toți mușchii lui sînt încordați la maximum, îi privesc cu durere fața împietrită într-o hotărîre de neclintit, fața în care numai ochii trăiesc. Iar în privirea lui citesc circumspecție, neîncredere și mohorîre.

Dar iată că, istovit de oboseală, încordare și foame, chinuit de rana de la mină, Heissler este nevoit să ceară ajutor. Și, dintr-o dată constată că oameni de tot felul, uneori absolut necunoscuți, sînt gata să-l ajute, riscîndu-și libertatea și uneori chiar viața. Iar spectatorii văd cum ochii lui se îmbunează, aud intonații calde, omenești în vocea lui. Neîmfricarea lui a căpătat o nouă temelie: credința că, mai devreme sau mai tîrziu, victoria va fi de partea oamenilor. Dar pentru asta ei trebuie să acționeze loialtă.

Lucru pe care îl înțelege foarte bine și judecătorul Haywood, personajul interpretat de Spencer Tracy în „Procesul de la Nürnberg” (ce a rulat nu de mult la noi. N.R.). Care, după bătălia istovitoare împotriva vrăjmașului omului și a omeniei, trăiește probabil modest, undeva în orașelul lui de provincie, inconjurat de stima concetățenilor, pentru sinceritatea, înțelepciunea și simțul său de dreptate. Căci și Haywood este dintre aceia care „visează lei”...

E. Karțeva

Veche artă medievală, acoperită multă vreme de uitare, vitraliul renaște în lucrările artiștilor lituanieni. Ei lucrează în strînsă legătură cu arhitectii, îmbinînd pictura monumental-decorativă cu arhitectura noilor clădiri. Lucrările artiștilor lituanieni împodobesc astăzi interioarele multor Palate ale culturii, muzee, biblioteci, case de odihnă, școli, cafenele, magazine. În fotografie: Kazis Morkunas și Steponas Kazimeraitis lucrînd la proiectul unui vitraliu

ZOOLOGIE

Culisele unui nesfârșit carnaval

● Arta camuflajului ● Un fenomen uimitor, cu nenumărate aspecte: mimetismul ● Travestiri originale și explicația lor ● Începutul: acum 100 de milioane de ani.

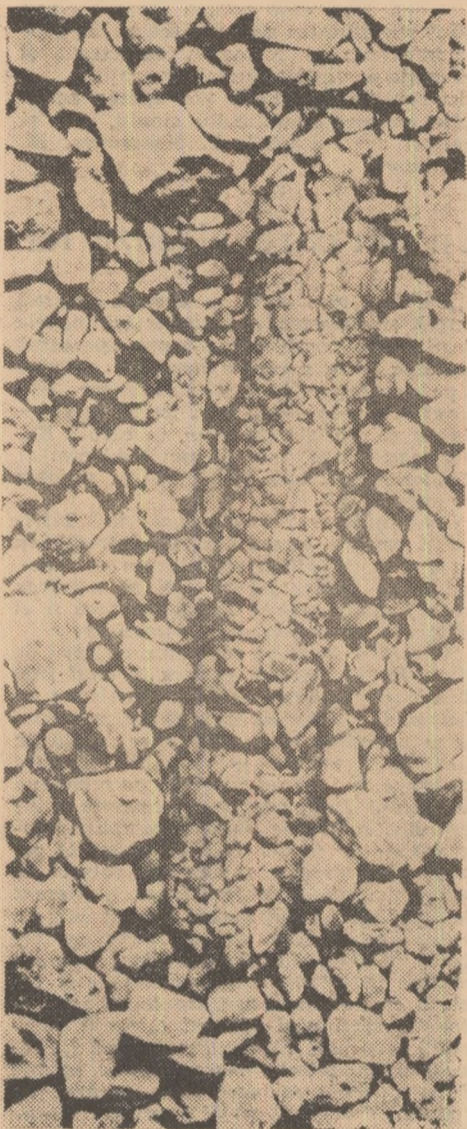
Nu-i nevoie să fii strateg ca să-ți dai seama că dictonul „arată-ți forța pentru a nu avea nevoie s-o folosești” nu mai are sens ostilitățile o dată începute. Când ești, însă, pus în situația de a lupta și te simți slab regula este, dimpotrivă: camuflajul, deghizarea. Este o artă pe care o posedă nu numai oamenii, ci și animalele și plantele care, în anumite împrejurări, se dovedesc chiar mult mai șirete decât cei dinții: călugărița „se transformă” în orhidee, orhideea în viespe, muștele în albine, broasca braziliană într-o frunză uscată, un inofensiv vierme în șarpe veninos. Sint numai câteva exemple, dar care ilustrează unul din cele mai surprinzătoare fenomene ale naturii: *mimetismul*, cu alte cuvinte adaptarea la mediul inconjurător, care maschează adevărata natură a unei ființe vii.

Se pare că cel mai răspândit procedeu este arta de a se face invizibil, în care scop planta sau animalul se adaptează la culoarea ba, chiar mai mult, la forma mediului în care trăiește. Cum de reușesc ele aceste performanțe? În primul rând prin *homocromie*, care le ajută să ia culoarea fondului din jur, temporar sau definitiv. Astfel, în cursul evoluției lor o seamă de specii de animale, păsări, insecte, reptile, au căpătat însușirea de a-și schimba după voie culoarea, iar altele au câștigat definitiv asemănarea cu suportul lor natural. Și mai este *homotipia*, adică imitarea de către animal a substratului inert care-l înconjoară. După cum mai poate interveni, de asemenea, o alianță între forme și culori care, la rîndul ei, camuflează animalul, ca și alte tipuri de mimetism corespunzînd, fără îndoială, altor scopuri.

Există, însă, și cazuri care au făcut obiectul multor studii și experiențe cînd animalele nu urmăresc invizibilitatea sau camuflajul ci, dimpotrivă, atragerea atenției. Există, de pildă, animale veninoase cu caracteristici care permit recunoașterea și, în măsura posibilului, evitarea lor. E vorba de culori, îndeosebi de cea galbenă și roșie, care în natură îndeplinesc frecvent această funcție. Și, oricît de uimitor ar părea, unele animale, complet inofensive, își însușesc, la rîndul lor, asemenea culori. Fenomenul este ilustrat, între altele, de exemplul unui șarpe nepericulos care imită exteriorul unei specii extrem de veninoase, de o specie de muscă care a adoptat culorile primejdioasei albine, punîndu-se astfel la adăpost de atacuri

părți a corpului lor, nevitale, prin culori vii, ochi și antene false sau o mască înspăimîntătoare.

Animale invizibile, înspăimîntătoare, travestite... Dar pentru ce, s-a pus, firește, întrebarea? Se pare că răspunsul este că

Cum să distingi omida în pietrișul pe care se țirăște?

aceste adaptări, temporare sau definitive, contribuie la supraviețuirea speciilor implicate, constituind un mijloc de luptă pentru viață. S-a mai stabilit că proporția animalelor salvate e mult mai mare la cele camuflate decât la cele necamuflate și că un animal de pradă camuflat captează mult mai ușor prada decât unul ce poate fi recunoscut de departe. De asemenea, o experiență făcută cu un păianjen și o albină a demonstrat că înțepat de albina atacată, hrăpărețul, identificînd forma și culoarea primejdioasei victime, a început să se ferească de orice altă insectă asemănătoare, fie ea mim sau model. În schimb o altă experiență, în care albinele li s-a prelevat acul, a dovedit că păianjenul nu va ocoli niciodată gustoasa pradă lipsită de arma de apărare și nici alte insecte care o mimează. Dar, cu cît modelul este mai dezagrabil, mai nociv, cu atît mimul va fi mai la adăpost de atacuri.

La această remarcabilă adaptare protectoare s-a ajuns, bîncîntes, în cursul a mii de generații. Prin mutații succesive și prin competiție cu alte specii nemulante, animalele și vegetalele au ajuns, cu timpul, la o deghizare perfectă. Experiențe interesante au fost efectuate cu omizile baston din familia geometridac. Pe podeaua unei voliere au fost împrăștiate la întimplare omizi și crenguțe uscate, apoi au fost introduse păsări care au pornit în căutarea hranei. Din întimplare a fost ciupită o omidă, după care păsările s-au năpustit fără alegele asupra omizilor și crenguțelor. Dacă în volieră există mai multe omizi decât crenguțe, păsările mîncă numai pe primele; în caz invers, descurajate de încercările lor infructuoase, abandonează

partida și încep să-și caute în altă parte o posibilitate de hrană. Astfel, pentru ca mimetismul să poată asigura convenabil supraviețuirea unei specii în cursul evoluției, e necesar să fie înfrunite următoarele condiții: un model imitat, necomestibil sau toxic, într-un număr suficient pentru ca animalul de pradă să nu-l poată deosebi ușor și o imitație cît mai perfect posibilă. Pentru a verifica aceste criterii de eficacitate, unii naturaliști au reprodus în laboratoare un mimetism artificial. O dată înlăturat înspăimîntătorul deghizament al unor fluturi inofensivi — ochii mari, viu colorați de pe aripi — ei au început să fie atacați de păsări. Și, invers, după ce unor fluturi li s-au pictat ochi pe aripi, păsările au început să-i ocolească. Au mai fost făcute experiențe și cu viermi de fîină ale căror părți vulnerabile, o dată pictate, au început să fie ocolite de păsări, precum și cu alte animale.

Se crede că mutațiile succesive survenite de-a lungul a circa 100 milioane de ani au înzestrat unele specii privilegiate în lupta pentru existență cu un complex de gene avînd drept scop asigurarea unei protecții eficiente. Genele acestea, reprezentînd caractere recesive sau dominante, ar fi responsabile de schimbările de culoare, formă și de apariția unor noi structuri (ochi înspăimîntători, antene false, măști) sau a unor mecanisme neurohormonale care fac animalul să-și schimbe culoarea în funcție de fondul pe care se află. Dar iată că entomologii au început să descopere sau să bănuiască și existența altor forme de inducere în eroare, bazate pe sunete și ultrasunete, mirosuri sau emisii luminoase. Astfel, pentru a atrage insectele unele orhidee ar emite mirosuri imitînd la perfecție pe cele ale femelelor acestora, sau unii viermi luminoși carnivori ar emite o lumină cu frecvență corespunzătoare celei a unei alte specii.

Cu măștile, culorile și aspectele lui, mimetismul poate fi astfel asemănat cu un grandios și interminabil carnaval al naturii.

REUNIUNI INTERNAȚIONALE

Cristalul are
(intr-adevăr) multe
fațete...

La prima vedere s-ar părea că nu poate fi nimic comun între albumine, una din materiile prime esențiale ale procesului biologic și diamante, materie inertă, minerală. Dar biologia modernă, care încearcă să dezlege marea taină a proteinelor, este de altă părere; mai mult, biologia socotește că sint extrem de îndatorați față de cristalografie, care i-a ajutat să-și reprezinte structura proteinelor și să-și construiască un model. Intr-adevăr, procedeele și metodele elaborate pentru studierea cristalelor s-au dovedit foarte utile pentru străpungerea unora din secretele naturii organice.

De altfel, biologia nu este singura știință care colaborează astăzi activ cu cristalografia. Fizica, matematica, geologia, radioelectronica și fizica atomică sint și ele tributare, într-un fel sau altul, cristalografiei. Nici nu ne mai putem, parcă, imagina acum vremea noastră de impenetrabil progres al științei și tehnicii fără cristalele semiconductorilor! Cine nu știe, de pildă, că semiconductorii de germaniu au înlocuit cu succes lămpile de radio, făcînd să scadă de câteva ori dimensiunile aparatelor receptoare și emițătoare. Nimeni nu se mai miră astăzi cînd vede un aparat de radio sau de televiziune miniaturizat, funcționînd cu tranzistori. Pile cu siliciu alimentează instalații și dispozitive ale sateliților artificiali ai Pămîntului, transformînd energia Soarelui în electricitate. Iar pentru a răzbi cît mai adînc în interiorul Pămîntului, geologii se servesc de diamant în lucrările de foraj. Timp de aproape o generație, lumea științifică s-a străduit, de aceea, să obțină în laborator acest mineral prețios. Cristalografia sovietică a contribuit într-o măsură hotărîtoare la organizarea producției industriale a diamantelor sintetice. Astăzi, rubinele și alte cristale dielectrice alcătuiesc focarul unor surse de lumină de o putere inegalată: generatoarele cuantice sau, altfel spus, laserele. Iar înaintea lor maserale, amplificatori paramagnetici cu antici de unde radio — care aveau și ele o inimă cristalină — au permis crearea unei aparaturii radio de o fantastică sensibilitate, utilizată pentru legăturile radiocosmice și explorarea Universului. Anul trecut, la sesiunea secției de fizică generală și aplicată a Academiei de Științe a U.R.S.S. s-a discutat chiar despre posibilitatea de a detecta undele gravitaționale cu ajutorul acestei aparaturii.

Rubinele sintetice dau o mare sensibili-

știința

tate aparatelor electrice de măsurat și o mare precizie ceasurilor. În sfîrșit, cristalele luminescente care produc un jet de lumină în contact cu particulele nucleare provenind din reactori, acceleratori sau din fluxul de radiații cosmice au găsit o vastă sferă de aplicații practice în tehnica înregistrării radiațiilor radioactive.

În cele de mai sus am dat, totuși, numai câteva exemple despre utilizarea cristalelor de către știința și tehnica contemporane. Marea varietate a cristalelor naturale și aceea și mai mare a cristalelor sintetice fac imposibilă studiarea proprietăților lor de către o singură țară, chiar dacă e vorba de o mare putere industrială. Însăși logica lucrurilor a impus astfel coordonarea pe plan internațional a eforturilor savanților care se ocupă cu studiul formării cristalelor, al structurii și al proprietăților lor. Această coordonare este realizată de Uniunea internațională a cristalografilor, ce a organizat luna aceasta, la Moscova, un important congres, la care au participat 3 000 de savanți din 34 de țări.

Deocamdată se știe că în cadrul lucrărilor congresului (în ședințe plene și pe secții) s-au ținut peste 900 de comunicări. Cînd această enormă masă de materiale va putea fi ordonată, nu încapă îndoială că vom putea... cristaliza o mare sumă de noutăți în materie și de indicații interesante asupra căilor de dezvoltare a unei ramuri noi, dar extrem de fertile, a științei.

BIOLOGIE

Un tată harnic:
tigrul oceanelor

Cele mai multe specii din marea familie a rechinelor sint vivipare, adică nasc pui vii. Este un lucru cunoscut de mult. Ceea ce nu se știa cu precizie era numărul de pui cărora le poate da viața, cu oricîtă une singure nașteri, femele de rechin. După ce o bucată de vreme s-a crezut că, asemenea elefantului, rechinii vin pe lume doar cîte unul, s-a constatat că, în realitate, natura nu este atît de parcimonioasă cu ei. Și naturaliștii au început să-și revizuiască aprecierile, ridicînd mereu cifra, ca la o licitație: trei pui... cinci... zece... douăzeci...

Pină la urmă s-a ajuns la o estimare aproximativă: douăzeci și mai bine. Ce înseamnă însă mai bine? Cu cît în plus față de 20?

Misterul a dăinuit pînă de curînd, cînd ihtiologul V. Fisunov, de pe nava „Vittiaz”, i-a fost dat să asiste la un spectacol surprinzător. Aflat în apele Oceanului Indian, vasul era obiectul solicitudinii deosebite a unui enorm rechin zebraț, care-i dădea necontenit tircoale. Exasperat de faptul că, din cauza lui, deplasările scafandrilor deveniseră primejdioase, cercetătorii de pe „Vittiaz” au organizat o vînătoare care, după cîteva ceasuri, a fost încununată de succes.

Dar în clipa cînd rechinul era ridicat la bord, din pîntecele lui (mai bine zis al ei, căci era vorba de o femelă) au început să se rostogolească, ca dintr-un corn al abundenței, puii: unul... cinci... douăzeci... Și mai bine. Mult mai bine, chiar: în total 53 de pui!

Păcat că, avînd prolificitatea iepurelui, rechinul nu-i împărtășește și blîndețea moravurilor.

Care-i spinul și care-i insecta?

etc. etc. Alt procedeu de mistificare este înspăimîntarea. E cazul călugăriței care, pentru a-și proteja ouăle, ia înfățișarea unei sperietori sau a omizilor, prăzi ușoare, care atrag atenția asupra unei

ANTICIPAȚIE

Hidronauții visează Atlantide

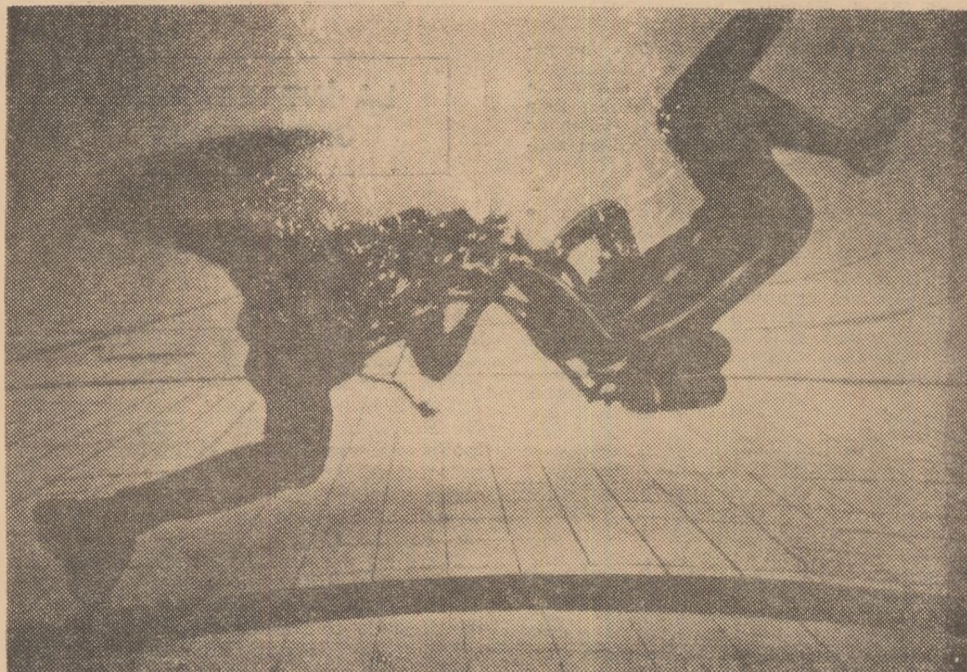
În anul 1933, Becenii scafandrii erau în fața stihiei lichide, erau aproape în întregime la discreția ei. Emanciparea scufundătorilor s-a produs, brusc, în ultimii zece ani, o dată cu cercările din ce în ce mai temerare de a pătrunde mai adânc și a prelungi vizitele în împărăția lui Neptun.

Dacă ne-am referi la performanțe, ar trebui, desigur, să amintim în primul rând de profesorul J. Piccard, care cu al său „Trieste I” s-a scufundat până la 10 800 de metri. Dar nu asupra performanțelor vom insista, ci asupra posibilităților omului de a rămâne sub apă vreme mai îndelungată, mai exact de a trăi și a lucra cot la cot cu vietățile marine fără ca organismul lui să aibă de suferit. În acest caz, însă, adâncimile se reduc brusc de la mii la sute de metri.

Până acum, știința are la activul ei o seamă de experiențe — să ne gândim, de pildă, la cei trei „Precontinental” ai lui Cousteau — care atestă posibilitatea omului de a se adapta la condițiile de viață

uscat mai puțin decît, de exemplu, despre suprafața Lunii? Întrebați pe oricine care e muntele cel mai înalt de pe glob și vă va răspunde, invariabil: Everest. Inexact. Everest are 8 882 metri, dar vulcanul Lawayan Mauna-Kea, care se sprijină pe fundul oceanului, are 9 700 de metri! Anzii Cordilieri sînt considerați cel mai lung masiv muntos, pentru că uităm că pe uscatul ascuns de apă scripuiesc munți cu care nu se pot compara nici Anzii, nici Himalaia. Ca să nu mai vorbim de cele trei miliarde de tone de uraniu și de o sumedenie de alte bogății ale uscatului submarin. Ocupîndu-se numai de limbile de uscat din imediata apropiere a țărîmii, oceanologii au de studiat, de fapt, un nou continent cu un teritoriu egal cu cel al Asiei.

Pentru toate acestea e nevoie, firește, de cunoașterea exactă a comportării organismului uman în mediul lichid. Numai „Homo aquaticus”, o ființă care să se simtă în adîncul mării... în apele ei, va putea construi Atlantidele secolului XX,

Ideea Atlantidelor e ademenitoare. Mai ales cînd ai cincisprezece ani

oferite de adîncimea de 100 de metri și altele care au studiat activitatea fiziologică a organismului uman la adîncimi de 200 de metri.

Laika l-a precedat pe om în explorarea Cosmosului. Berbeci și țapi îl preced în cercetarea adîncurilor marine, în vreme ce pe uscat savanții caută cel mai potrivit amestec de gaze pentru întreținerea vieții sub apă și elaborează dispozitive automatizate pentru controlul și reglarea alimentării locuințelor subacvatice cu oxigen, heliu și hidrogen.

Dar omul e o ființă sociabilă. Dacă va trebui să petreacă o săptămînă — sau, după părerea unor entuziaști, luni sau chiar ani — în noile sale domenii subacvatice, el nu va trebui lipsit de posibilitatea de a comunica și de a se mișca. Într-un mediu gazos alcătuit din oxigen și heliu vocea suferă modificări sensibile, deoarece heliul accelerează de trei ori viteza sunetului în comparație cu aerul. Deocamdată sînt folosite frecvențele ultrasunore, dar cercetătorii nu se declară mulțumiți de această soluție. Cit privește mijloacele de deplasare în jurul „locuinței-bază”, există astăzi două tendințe: una prevede folosirea de submarine cu o rază mică de acțiune, dar dotate cu utilaj care să permită o scufundare temporară pînă la adîncimi de 4 000—5 000 de metri; cealaltă preconizează realizarea unor submarine cu o rază mare de acțiune la adîncimi mai mici, care să aibă, însă, avantajul de a putea îngădui debarcarea hidronauților pe fundul mării. Constructorii francezi lucrează în momentul de față la realizarea unui submarin de acest fel, care să servească cercetătorilor și drept locuință. Nava se va numi „Argironette” și va putea coborî pînă la 1 000 de metri.

Dar de ce atîtea eforturi pentru cucerirea elementului apă? Unii specialiști, în primul rînd cei francezi și americani, invocă argumente demografice. La sfîrșitul secolului nostru, spun ei, populația globului va ajunge pînă la 610⁹ de oameni. De aici o serie de probleme legate de densitate, de rezervele de materii prime și de extinderea suprafețelor afectate industriei. De ce să nu valorificăm cele aproape trei pătrimi din suprafața planetei acoperite de apă? Și nu e oare rușinos să știm despre aceste imense întinderi de

fiie că ele vor fi aglomerări industriale, locuri de odihnă sau chiar case de locuit. Dacă, desigur, le va construi. Căci se pare că incertitudinea e soră bună cu Atlantida. Nu se știe dacă a existat, nu se știe dacă va exista...

M. Karenskaia

OCEANOGRAFIE

Lumina adîncurilor submarine

Noaptea tropicală se lăsase, grea, deasupra oceanului... În liniștea solemnă a răsunat o comandă. Cu mișcări puține, dar sigure, de pe navă a fost coborît, suspendat de un cablu, batifonometrul. Și, după un minut, cercetătorii adunați în cabina transformată în laborator au zărit pe oscilograf niște impulsuri verzi în formă de linii frînțe. Ele denotau că, conform prevederilor, la o anumită adîncime a oceanului aparatul înregistrase un fenomen foarte curios, caracteristic pentru mări și oceane: bioluminescența.

Evident, de multă vreme se știe că un mare număr de viețuitoare marine au proprietatea de a emite lumină. Dar experiența amintită (și altele similare), făcută în cursul celei de-a 38-a expediții a navei oceanografice sovietice „Vitiaz” terminată zilele trecute, a dus la unele concluzii interesante. Astfel, biologii sovietici au putut stabili, printre altele, că luminescența submarină nu este — cum se credea — privilegiul unor anumite regiuni marine; fenomenul a fost observat peste tot pe unde a trecut „Vitiaz” și cercetătorii sovietici îl consideră o consecință a activității vitale a animalelor și plantelor minuscule, a peștilor, moluștelor și crustaceilor luminescenți.

refrigerent și colector și în care se condensează distilatul. Ultramicrobalanțele pot cântări 0,2 g cu o precizie de 0,000 000 001 g.

În ultimii ani metodele s-au sensibilizat atît de mult încît se pot provoca reacții între picături microscopice cu diametrul de cîteva miimi de milimetru, ținute în suspensie într-un strat de ulei pentru a nu se evaporă pe dată. În felul acesta s-au detectat urme de fier de 10⁻¹⁴ g. Pentru a ne putea imagina cît de mică este această cantitate față de un gram, să o transpunem în lungime arătînd că ea corespunde cu 1 mm față de 100 000 000 km; or, 100 000 000 km sînt cam de 260 de ori distanța Pămînt-Lună!

Deși încă tinără, ultramicroanaliza s-a încetățenit în multe ramuri ale științei și tehnicii. Astfel, cu ea se examinează substanțele radioactive, căci folosind probe atît de mici elimină pericolul radiațiilor. În biologie și biochimie permite să se cerceteze cite o singură celulă. În fine, contribuie la multe din succesele criminologisticii, arheologiei, defectoscopiei, luptei contra coroziunii, examinării prafului cosmic și micrometeoritilor.

— Soțul meu este un inventator remarcabil, dar un foarte prost zugrăv.

METEOROLOGIE

Cer albastru la comandă?

Ingrămădiri de picături de apă cu diametrul de numai 0,02 mm și atît de ușoare încît plutesc în aer provoacă anual mai multe pierderi în vieți omenești și bunuri materiale decît toate uraganele, cutremurele și inundațiile. Cînd temuta ceață se lasă peste porturi, șosele și aeroporturi, motoarele se opresc și circulația se întrerupe.

Pentru a pune capăt acestei situații deprimante, oamenii de știință sovietici au experimentat două metode relativ simple.

Prima încercare a avut loc pe aeroportul din Alma-Ata, unde traficul este paralizat cel puțin 20—30 de zile pe an. Pe o ceață deasă s-o tai cu cușitul, cum se spune, s-a înălțat totuși un avion, care s-a rolit de mai multe ori pulverizînd în jurul lui acid carbonic sub presiune. După scurt timp, pe pămînt s-au lăsat cristale de brumă și perdeaua de ceață s-a sfișiat.

Metoda s-a dovedit eficace peste tot în afară de portul Murmansk. În primul moment aparatele „Aeroflotului” au provocat și acolo același rezultat; din păcate, însă, acesta nu se menținea, deoarece din apa portului, încălzită în permanență de Golfstream, se ridică vapori care, lovindu-se de aerul înghețat, se transformă în ceață. Atunci s-a apelat din nou la chimie, pentru a anihila focarul răului. Nava de cercetări științifice „Raduga” a străbătut portul răsbindînd o soluție apoasă, care, solidificîndu-se, a acoperit valurile cu o peliculă microscopică. Astfel, cele două medii au fost despărțite printr-o membrană invizibilă. O oră mai tîrziu soarele strălucea printr-o breșă de cîteva sute de metri. Peste alte două zile „Raduga” a făcut un al doilea drum și de data aceasta tot portul a fost liberat de ceață.

Primii pași fiind deci făcuți, piloții, navigatorii și automobilistii pot spera.

CHIMIE

Un laborator sub microscop

Adesca, chimistul dispune de o cantitate foarte mică dintr-o substanță asupra căreia trebuie totuși să dea informații cît mai complete privind compoziția și comportamentul ei.

Ca în multe alte domenii, progresul a fost la început lent: au trecut patru secole pînă cînd probele de analizat s-au redus de la 500 la 0,001 g; apoi brusc, în ultimii 20 de ani, s-a sărit la numai 0,000 001 g; adică un microgram.

Principiul este, de fapt, foarte simplu: dat fiind că o substanță aflată în soluție nu poate fi detectată decît atunci cînd depășește concentrația limită caracteristică ei, în momentul cînd dispunem de o cantitate extraordinar de mică de substanță solidă volumul solventului folosit trebuie să fie corespunzător tocmai pentru a asigura acea concentrație.

În practică, consecințele acestui principiu sînt revoluționare. Toate operațiile și examinările sînt efectuate într-o picătură de lichid al cărei volum nu depășește un microlitru (0,000 001 litru). Masa de laborator a fost deci înlocuită prin masa unui microscop, iar manipulațiile au mărît precizia miinilor executanților. Minuirea probei solide, obținută eventual sub microscop cu un perforator de numai 0,006 mm grosime, cere multă experiență, siguranță a mișcărilor și îndemnare. Datorită adeziunii, particulele care rămîn pe portobiectul de sub microscop se prind prin simplă atingere de capilarele de sticlă dirijate cu manipulațiile și sînt introduse în microprubete. Masa acestor particule fiind doar de cîteva micro sau nanogram (1 nanogram = 0,000 000 001 g), peste ele se vor adăuga reactivi în cantități corespunzătoare, cu ajutorul unor

Bețele de chibrit sînt grosolane pe lingă eprubetele folosite în ultramicroanalize

pipete sau biurete atît de fine încît pot doza chiar și 0,000 000 001 litru.

Mai toate operațiile chimice obișnuite — dizolvare, încălzire, extracție, titrare, electroliză, distilare, separare — pot fi efectuate astăzi în asemenea eprubete. Pentru ca să nu se evapore, probele lichide se țin în pahare introduse într-o cameră captivă cu o vată umezită care asigură o atmosferă saturată cu vapori de apă. Încălzirea se face cu o sirmă de platină încălzită electric și așezată sub microprubetă. La distilare, vasul cu proba este acoperit cu un al doilea microvas, care servește drept

Poșta medicului

GEORGESCU RADU — București: 1) Depinde despre ce exerciții este vorba. În general este bine să fie făcute cât mai regulat, dacă se poate zilnic. 2) Vitaminele din grupul B (B₁, B₂, B₁₂ etc.) și C, proteine (carne, bînză, lapte, ouă etc.) 3) Evident, rol calmant.

COMANDARE IOAN — București: „Descoperirea” dv. au mai făcut-o și alți cititori. Vom cere experimentarea ei și dacă va da rezultatele dorite o vom populariza. În orice caz vă mulțumim pentru... altruism.

MELINTE ION — Baia Mare: Fiți sigur că da!

SILVIA — Sibiu: Citiți răspunsul dat în nr. trecut sub Silviu Bujor, Hunedoara. (1)

VLAD MUȘATESCU — București: 1) Hipnoticele trebuiesc luate în funcție de viteza de absorbție, în jurul orei obișnuite de somn: Fenobarbitalul cu 30—60 de minute înainte, Ciclobarbitul sau Amobarbitalul cu 15—30 minute. 2) În insomniile rebele, administrarea cronică a unui hipnotic, în special barbituric poate duce la obișnuință.

C. N. — Polana Mărului: Extractele de mucoasă digestivă (gastrică sau duodenală) reprezintă o terapie actuală, în ulcer, gastrite etc.

MARCEL MOISESCU — București: În litiaza urică de un real folos s-a dovedit a fi medicația alcalinizantă: bicarbonatul de sodiu, citratul de sodiu etc. în doze moderate, care luate la interval de 4—6 ore pot menține un grad de alcalinizare a urinei, impropriu depunerii acidului uric și uraților.

M. M. — Strehaia: 1) Hipertiroidia nu necesită întotdeauna un tratament chirurgical. Dar hipertiroidiile cu exoftalmie marcată în care terapia medicală aplicată corect timp de 3—6 luni a rămas fără efect, beneficiază de operație. 2) Papaverina și derivații săi au acțiune hipotensivă ușoară.

MARGA — Botoșani: Vă recomandăm o cură de ape minerale la Slănic-Moldova.

VIRGIL SAVU — București: 1) Articolul respectiv se referea la utilizarea irațională a unor substanțe chimice excitante cu efecte toxice. Puțini continua fără grijă tratamentul cu Gerovital H 3, în cazul cînd testarea medicamentului prin injectarea hipodermică a unui centimetru cub de ser nu a dat nici un fel de reacție locală. Tratamentul corect administrat constă în 2 drajeuri/zi, 2—3 ori după mese, timp de 12 zile, cu pauze de 3 săptămîni. El poate alterna cu serii de 12 injecții Gerovital, câte 1 fiolă de 3 ori pe săptămîni, cu pauze de 1—2 luni. 2) Nu există nici o contraindicație pentru a fi în continuare donator de sînge.

DIANA C. — Craiova: 1) Pentru tenul uscat se recomandă utilizarea săpunului de borax. Evitați pudrele, loțiunile alcoolice peste 20—30%, utilizarea glicerinei. Puteți folosi cremele grase citate de dv., sau următoarea cremă nutritivă: Rp. Lanolină anhydr. 20 g, Butyr cacao 10 g, Stearină 10 g, Oleum olivar, conserv. 60 g, Colosterină 1 g, Vitamina A ol fiole n III, Pantotenat de calciu n V fiole. Se va masa ușor în piele. 2) Pielea corpului uscată dovedește lipsa vitaminei A. Vă recomandăm vitamina A soluție 50—100 picături pe zi, în trei doze. 3) Pentru umeri slabi dezvoltăți sînt indicate figurile de gimnastică din volumul „Cultura fizică și sănătatea” de dr. I. Drăgan.

ISIDOR GELU — Timișoara: Cum nu sîntem ghicitori, problema care vă frîmîntă rămîne s-o dezlege un medic ginecolog sau legist.

PETCU AURICA — Com. Crovu, raion Drăgănești-Vlașca: 1) Acneea vulgară se datorește unei opriri a secreției de sebum în canalul excretor al glandei sebacee și este legată de funcția endocrină a glandelor sexuale precum și de tulburări gastrointestinale. Pentru tratament, vă recomandăm următoarea soluție: Rp. Acid salicilic 3 g, Camfor 1 g, Mentol 0,50 g, Alcool ad 100 g. D.S. cu care fricționați ușor fața. Aplicați apoi următoarea cremă: Hydrarg. sulf. rubr. 0,2, Sulf precipitat 1—2 g, Ungt. lenientis și Ungt. cerei — aa ad 20 g. Această alifie are și o acțiune dezinfectantă.

ARCTOPHILAX — Timișoara: Pentru a clarifica dacă scurgerea uretrală este banală sau trichomoniazică vă recomandăm un examen al lichidului prostatic recoltat în timpul unui tușeu rectal, pentru că, la bărbat, parazitul se află cel mai frecvent în acest lichid care îi oferă condiții optime de viață. Bănuim o recontaminare succesivă deoarece — după cum ne relațiați — soția dv. continuă să aibă în secreție Trichomonas.

BANEA AUREL — Bacău: În nevi sau pete pigmentare crioterapia (aplicații de zăpadă carbonică) dă bune rezultate. Ținînd însă seama de localizarea peței, precum și de vîrsta feței, vă sfătuim să vă adresați Clinicii de boli dermatovenerice a Spitalului Colțea din București.

I. M. S. — Cluj: Căsătoria, care presupune o viață ordonată și rațională, va înlătura această tulburare, care nu trebuie să vă îngrijoreze. Pînă atunci, vă recomandăm o cură de Madiol, cite o fiolă de 25 mg zilnic, sau 6 comprimate pe zi administrate sublingual; seara înainte de culcare 1—2 tablete bromoval; hidroterapie sub formă de dușuri calde sub jet puternic.

M. MANEA — București: Pentru a vă indica regimul de viață și alimentația în litiaza renală de care suferiți vă rugăm să reveniți comunicîndu-ne amănunțit rezultatele tuturor analizelor făcute (urina, hemoleucograma, viteza de sedimentare etc., etc.).

(Continuare în pag. 11-a)

Odihna activă culește organismul

LA ÎNTREBĂRILE CITITORILOR

Folosirea măceșelor

Măceșii (*Rosa canina*) sînt niște arbuști țepoși care cresc în păduri, tufișuri și mai ales pe văile riurilor. Fructele care se recoltează de la măceș sînt fructele false (măceșe). Ele sînt bogate în vitamine (C, B₁, B₂, E, K, F și PP), săruri minerale (potasiu, fier, magneziu, sodiu, fosfor, sulf), zaharuri (25 la sută), pectine, caroten, ulei eteric, proteine și o vastă gamă de acizi de origine vegetală (acid citric, tanic, malic, choleic etc.).

Fierbind într-un vas cu apă de 1—1½ l aproximativ trei-patru lingurițe de fructe de măceș obținem ceaiul de măceș care, în afară de conținutul său în vitamine și substanțe tonice, este foarte indicat în tulburările digestive și în enteritele sau enterocolitele cronice. În unele dispepsii ale copiilor acest ceai poate fi dat de trei-patru ori pe zi în cite o ceșcuță de cafea. Adulții vor bea de trei ori cite un pahar de 200 ml cu aproximativ o oră înainte de mese.

Ca plantă medicinală, măceșul sub formă de ceai preparat „la rece” mai este indicat în stările de avitaminoză, astenie fizică și psihică, convalescență, anemie, afecțiuni ale aparatului urinar, mai ales în cele cu tendință la formare de nisip și piatră, precum și în combaterea uremiei.

Avînd un gust plăcut, măceșele se pot consuma și sub formă de pastă, marmeladă, compot, sirop, sos, dar cel mai recomandat pentru cură este ceaiul preparat la rece.

Pentru prepararea unui astfel de ceai se strivesc măceșele uscate și se pun împreună cu simburii într-un vas cu apă în care se lasă timp de cel puțin 24 de ore. După aceea se strecoară lichidul, care a căpătat culoarea ceaiului obișnuit, se îndulcește cu zahăr și se bea un pahar în fiecare dimineață. În cazuri de tratament (în afecțiunile arătate mai sus) doza zilnică se poate tripla. Un pahar din acest ceai sau o lingură de pastă acoperă necesitățile în vitamină C ale unui adult pentru o zi.

Dr. B. Merzeev

ORTOPEDUL VĂ SFĂTUIEȘTE

Nu torturați picioarele!

Se pare că moda tocurilor-cui și a vîrfurilor ascuțite a murit! Ne putem lua adio de la ea fără pic de regret, însoțind-o cu urarea de a nu mai reinvia în vecii vecilor. Căci tocurile prea înalte provoacă o tensiune crescută, urmată de obosirea articulațiilor piciorului, precum și de flexiuni absolute dizgrațioase ale genunchilor și șoldurilor.

Iată câteva sfaturi utile pentru apăra-

rea sănătății picioarelor și totodată a întregului dv. organism:

— Evitați cu orice preț pantofii cu extremitățile ascuțite, care sîlesc degetele să încalce unele peste altele, răsucesc degetul mare și sîrșesc prin a forma „noduri” sau *halux valgus*, cum se mai numesc în termeni medicali.

— Evitați încălțămîntea prea scurtă la vîrfuri, care face „piciorul mic”, provocînd în schimb neplăcute deformații, cum sînt degetele „în ghiare” sau „în ciocan”, fără a mai vorbi de unghiile încarnate, atît de dureroase.

— Evitați de asemenea, încălțămîntea prea largă la spate, care alunecă din picior, dar care tot frecîndu-se de călcii formează „pînteni” și bătăături, necesitînd în unele cazuri intervenții chirurgicale.

— Din adversitate față de tocurile-cui, nu cădeți în cealaltă extremitate, întrebunînd numai încălțămîntea fără tocuri. Așa-ziiși „balerini” ostensesc piciorul la fel ca și tocurile prea înalte, favorizînd totodată formarea piciorului plat.

— Nu purtați pantofi prea grei, cu tălpi prea suple sau prea dure, care obosesc de asemenea în mod inutil piciorul.

— În loc de încheiere, cum ne aflăm tocmai în miezul fierbinte al verii, cînd picioarele se dilată și transpiră mai mult ca de obicei, vă reamintesc cîteva lucruri știute de oricine, dar urmate de puțini:

— În fiecare seară, mai ales după o zi de lucru obositoare (în picioare sau stînd pe scaun), muiati-vă picioarele în apă caldă, iar apoi turnați peste ele apă proaspătă, rece. După care răzuți ușor tălpile, pentru a elimina pielea moartă. După ce ați uscat tălpile, pudrați-le cu următoarea compoziție: acid salicilic 5 g, acid boric 10 g, acid tartric 10 g, oxid de zinc 40 g, talc 40 g.

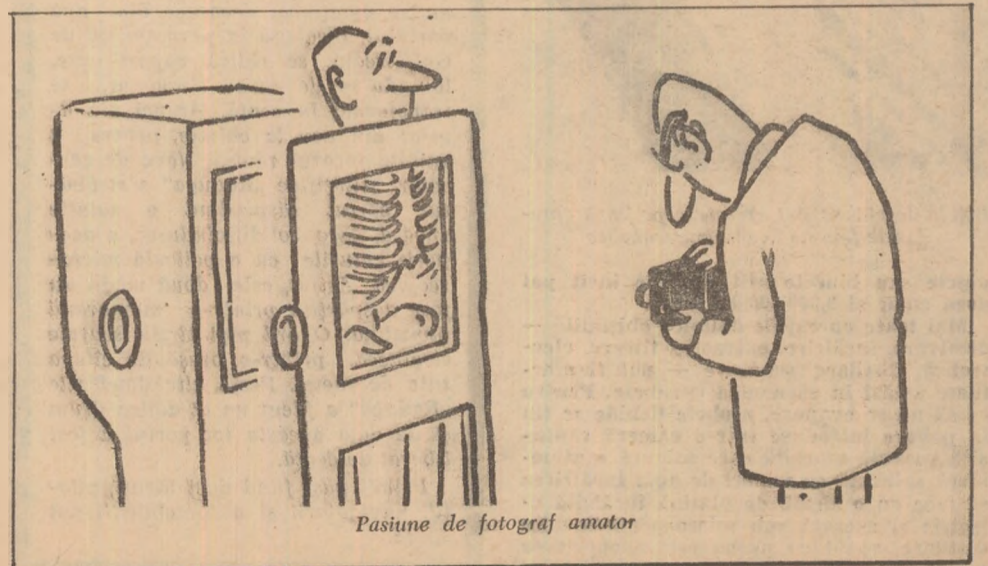
— Nu purtați aceiași pereche de pantofi două zile la rînd, pentru a le permite să se aerisească și să evapore transpirația de care s-au îmbibat.

— Tăiați unghiile de la picioare cît mai scurt și drept pentru a evita încarnarea lor.

— Acasă, căutați să mergeți mai mult în picioarele goale și faceți 1/4—1/2 oră exerciții de mers pe vîrfuri în fiecare zi. Este o excelentă gimnastică pentru picioare și gambe.

Dr. Andrei Subirian
Specialist ortoped

Dr. S. Minkovski

KAŞMIR

Secretul fenomenului hunza

„Soția nu te va urma acolo unde nu dau rod căișii”
(Proverb hunza)

O dată pe an, la Ghilghita, o mică așezare din nordul Kaşmirului, coboară din munți un popor tăcut. Sînt niște oameni uimitori: după ce au făcut un drum de mulți kilometri prin grohotiș, văgăuni, peste munți, cu o povară grea pe umeri, rămîn la fel de viguroși ca la începutul călătoriei. Nimeni nu le cunoaște limba, dar cele câteva fraze pe care le rostesc în dialectul local le sînt suficiente pentru a putea schimba cerealele, legumele, covorașele din lină de oaie aduse din munți pe cele necesare: chibrituri, sare, petrol, țesături. După ce-și adună mărfurile procurate la Ghilghita, pleacă neîntîrziat înapoi în munți. Sînt solii misteriosului popor hunza.

În toamna lui 1964, multe ziare au publicat reportaje despre expediția biologului francez Belvedere în țara poporului hunza, „poporul care nu știe ce-i boala”, despre „țara oamenilor fericiți”, a „longevivilor de deasupra norilor”.

Expediția lui Belvedere a adunat un interesant material etnografic despre viața și obiceiurile acestui popor de munteni foarte puțin cunoscut. Dar primele vești despre hunza sînt cunoscute încă din secolul trecut.

În 1880, maiorul Buddul din armata colonială engleză a pătruns cu un mic detașament în regiunea râului Hunza, afluent al Indului. Acolo, la o altitudine de peste două mii de metri, a dat pentru prima oară de acest popor necunoscut. „Nu m-am putut înțelege cu muntenii în nici unul din dialectele locale” — este tot ce a raportat maiorul despre munteni. Mai târziu, prin aceleași locuri, a ajuns un alt englez, maiorul Shomber. Dar însemnările care atestau descoperirea misteriosului popor s-au pierdut.

Cu puțin înainte de începerea celui de-al doilea război mondial, în Anglia a apărut o carte despre hunza a medicului scoțian McCarrison. Autorul a trăit în munții Karakorum aproape cincisprezece ani. Era despărțit de hunza numai de un defileu pe fundul căruia se rostogolește vijelios un riu de munte. În comunitatea unde lucra, McCarrison era adesea solicitat de localnici. Dar la hunza nu a fost chemat nici măcar o singură dată. Și nu pentru că aceștia ar fi apelat la vraci. Ci pur și simplu pentru că la ei nimeni nu se îmbolnăvea niciodată.

Hunza trăiesc, în medie, circa 120 de ani! Bărbații nonagenari sînt de obicei viguroși, plini de sănătate, se căsătoresc și lucrează la fel cu cei tineri. Mai mult, printre acești munteni se întîlnesc destul de des chiar oameni viguroși de 130—140 de ani. Pentru un centenar o plimbare „ușoară” înseamnă vreo zece kilometri de drum de munte. Femeile hunza sînt frumoase și cu o constituție robustă. La 50-60 de ani bătrînețea nu-și pune încă pecetea pe figurile lor.

Modul de viață al poporului hunza ridică aproape la rang de religie și regimul de hrană respectat cu strictețe sînt, după părerea lui McCarrison, secretul sănătății și longevității locuitorilor din valea Hunza.

Cercetările începute de McCarrison au fost continuate în septembrie 1963 de expediția biologului francez Belvedere. Din expediție au făcut parte doisprezece inși, între care trei medici, un biolog, un botanist și un etnograf. Membrii expediției au trăit mai mult timp printre hunza, le-au studiat modul de viață, obiceiurile, deprinderile, limba. La sosire au găsit „țara fericiților” absolut neschimbată, exact cum o

descrieseră McCarrison. E adevărat totuși că se îmbogățise între timp cu o școală și un spital cu opt paturi (medicul spitalului este pe de o parte în extaz, iar pe de alta disperat că nu are nici un pacient).

Aproape în același timp cu expediția lui Belvedere s-a aflat în valea Hunza și ziaristul francez Noel Barbère. Iată ce scrie acesta despre minunatul popor de munteni.

„...Departate de zgomotul și forfota lumii moderne se află o țară fără poliție, fără bani, fără automobile, fără hoteluri, ziare și radio, fără închisori. Așezată la o altitudine de 2500 de metri, țara aceasta este apărată de locuitorii ei de neînfrînt. Valea se întinde pe 150 de kilometri lungime și numai 5 kilometri lățime.

Țara este populată de 32.000 de locuitori. Conducătorul ei, numit de locuitori „mir”, are reședința în orașelul Baltit cu

o populație de 4000 de cetățeni. „Mirul” este singurul om în a cărui casă există lumină electrică, furnizată de un mic motor ajuns acolo prin cine știe ce împrejurare. La Baltit nu există hotel, iar rarii oaspeți sînt găzduiți de însuși „mirul”.

Stăpînul casei m-a condus într-un pavilion așezat în centrul parcului — scrie N. Barbère. — În pragul căsuței m-a întîmpinat un servitor, care m-a condus în camera de baie ca să fac un duș după drumul lung și obositor. De unde duș acolo, în virful muntelui — m-am întrebat — și cum or fi adus conducta de apă? Dar am dezlegat enigma cum nu se poate mai ușor. Iată cum: peste noapte am auzit deasupra capului un zgomot ciudat. Mi-am zis: să se fi cocoțat oare pe acoperiș vreun leopard sau un berbec de munte? Realitatea era însă alta. În bezna nopții, servitorul urca cu o găleată de apă pe acoperișul casei pentru a umple „castelul de apă”, un banal butoi de lemn.

A doua zi m-am trezit o dată cu soarele, la fel cu locuitorii orașelului. Micul dejun se ia la ora 6, după care toată lumea pleacă la cîmp pînă la trei. După două ore de odihnă, la cinci, munca este din nou reluată. La nouă, tot orașelul doarme. Cam acesta este programul zilnic al localnicilor.”

Pămîntul din valea Hunza, udat de ape rezulate din topirea ghețurilor și bogat în săruri minerale, oferă muntenilor aproape toate cele trebuincioase: recolte nemaiîntîlnite de fructe și cereale, legume și nutreț pentru animale. Clima este extrem de prielnică. În timpul verii, temperatura aerului nu depășește 40 de grade, iar iarna mercurul din termometre coboară doar rareori sub 10 grade.

Vechile cronici indiene atestă că civilizația hunza are mai bine de 2000 de ani vechime. Unii cercetători cred că ar fi apărut pe vremea cînd cohortele lui Alexandru Macedon au cucerit văile din India de Nord. Fondatorii primelor comunități au fost, după cît se pare, negustori și soldați din armata lui Macedon.

Etnografii sînt, în general, de acord cu această ipoteză care explică de ce în sinul poporului hunza predomină tipul europoid. Cercetătorii arată că hunza se deosebesc de vecinii lor prin culoarea mai deschisă a pielii; printre ei sînt mulți inși cu părul roșu și blonzi cu ochi albaștri. În ce privește limba lor, ea nu poate fi deocamdată clasificată: specialiștii numesc limba hunza „rudiment lingvistic”, socotind-o o rămășiță a limbii vorbite de popoarele străvechi care au trăit pe acele meleaguri.

Țara fericită a muntenilor hunza nu cunoaște oameni grași și locuitorii ei își păstrează pînă la adînci bătrînețe aerul tineresc.

„De multe ori m-a surprins, scrie Bar-

bère, marele număr de centenari. Într-o zi am stat de vorbă cu Haider Beg în vîrstă de 118 ani, care tocmai coborise din munți făcînd un drum de vreo zece kilometri pe jos. Nu i-aș fi dat mai mult de 70 de ani. Rahmat Ali, un om de 93 de ani, mi-a arătat mezinul lui născut înainte cu cîteva zile. Rahmat Ali poartă aproape zilnic poveri de 40—50 de kilograme pe distanțe de 30 de kilometri.”

Atît McCarrison cît și Belvedere susțin că secretul sănătății și longevității poporului hunza trebuie căutat și în disciplina alimentației — pe care muntenii o respectă cu strictețe: un regim ca și o anume dietă, de fapt o alimentație vegetariană, apa de munte și lipsa oricărui excitant de felul alcoolului, cafelei, tutunului.

În același timp, cercetătorii cred că longevitatea muntenilor hunza ar putea fi explicată și prin utilizarea unor produse secrete, cunoscute numai de ei. Se spune, de pildă, că hunza ar cunoaște secretul „mierii de munte” numită de localnici „shalajit”. E vorba de o pastă amăruie pe care localnicii o adaugă în brînză și lapte și o prepară dintr-o ciupercă sau niște licheni crescuți în virful muntelui. Poporul hunza păstrează cu strășnicie secretul preparării „mierii de munte”. Savanții cred că această pastă ar avea unele însușiri antiseptice care îi apără de boli.

Noel Barbère nu amintește nimic de „miera de munte”, în schimb pomenește de un alt produs, la fel de miraculos.

Într-o zi ziaristul francez a fost invitat într-o casă unde a surprins-o pe gospodină preparînd „o mixtură miraculoasă”. Femeia a frecat mai întîi bine doi pumni de caise uscate și peste pasta obținută a turnat apă. Peste noapte preparatul s-a limpezit, iar a doua zi dimineața l-a servit oaspetelui. După ce a înghițit două pahare din acest lichid, Barbère s-a simțit sătul și înviorat.

Localnicii numesc cele trei-patru luni cînd livezile nu dau rod, „primăvară flămîndă”. În tot acest timp hrana lor se compune dintr-un pahar din preparatul de caise uscate descris mai sus sau din alte băuturi de fructe uscate și apă de munte.

Muntenii hunza consumă fructele proaspete cu coajă. Noel Barbère povestește că „mir”-ul, om extrem de politicoș și reținut, abia și-a stăpînit furia cînd oaspetele său a curățat coaja de pe o prună. De altfel și legumele le preferă crude, iar cînd le fierb folosesc o foarte mică cantitate de apă, pe care apoi o beau. Din făina obținută cu mijloace rudimentare prepară lipii. Laptele de capră și vacă îl beau proaspăt sau prepară din el o brînză tare și iute.

— Încearcă asta, i-a propus într-o zi „mir”-ul lui Barbère, întinzîndu-i o bucată de brînză poroasă. — Are treisprezece ani, dar există și brînză mai veche.

G. Eriomin

TANZANIA

Anul nou în iulie

Cerul albastru strălucește deasupra satului Makunduzi, cea mai nordică așezare din insula Zanzibar, reflectînd răsăritul to-

belor și notele ascuțite ale fluierelor africane. Femeile de o parte și bărbații de alta se îndreaptă în pîlcuri spre luminișul unde vor sărbători Anul nou, care de data aceasta cade în iulie, anul mahomedan fiind mai scurt decît anul nostru.

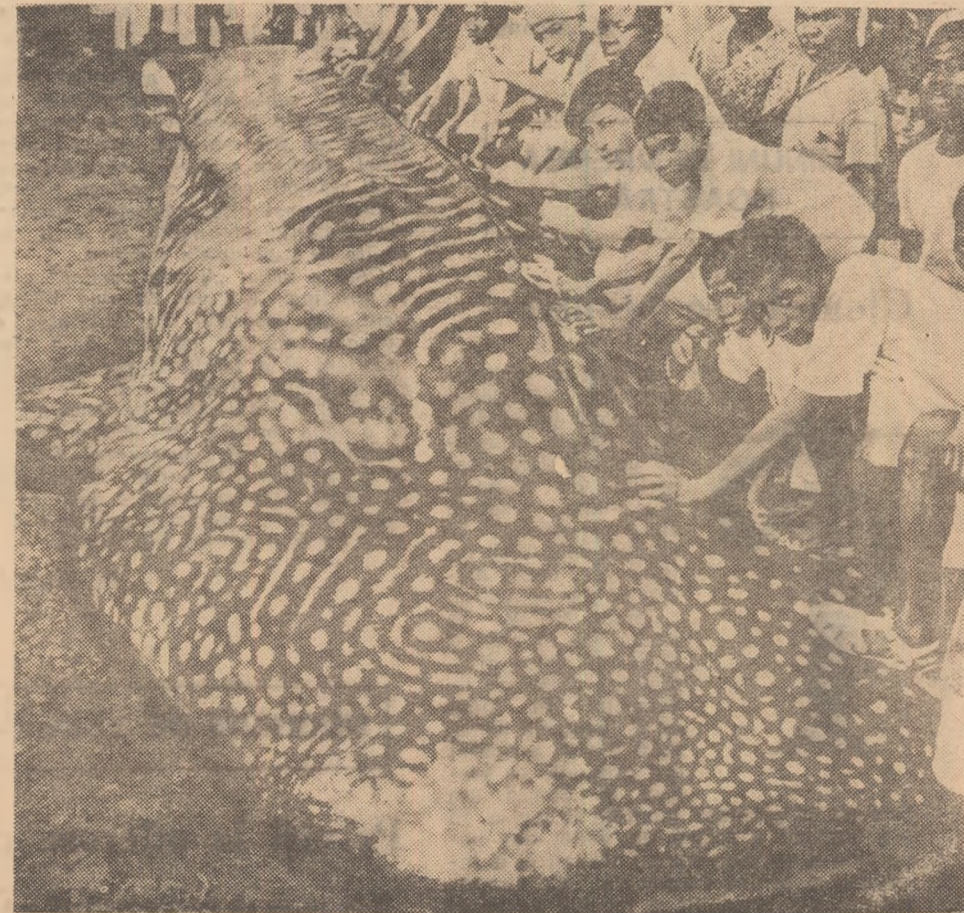
Festivitatea din Makunduzi este unică în toată Africa de răsărit. În acea zi nimic nu trebuie luat în nume de rău. Totul — sau aproape totul — este permis!

Sărbătoarea propriu-zisă începe cu un zgomot inimaginabil. Tinerii din sat se înfruntă cu rețele de bananier. Fiecare are dreptul să se războvească pentru nedreptățile suferite în cursul anului care a trecut. Pietrele funerare presărate la marginea poienii mărturisesc că pe vremuri lupta era purtată cu arme mai puțin inofensive. Acum poliștii se îngrijesc ca gluma să nu devină singeroasă.

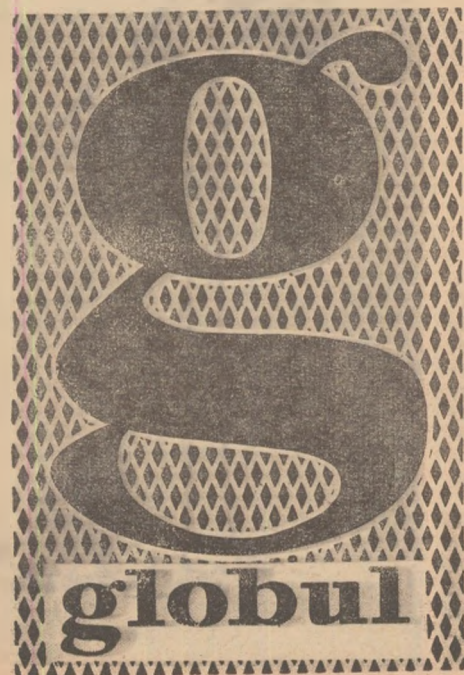
În timp ce încăierarea se înteește, femeile îmbrăcate în kanga viu colorate înconjoară locul dansînd și cîntînd cuplete batjocoritoare la adresa vechiului an. Mișcările lor devin din ce în ce mai rapide și mai sălbatice. Limbi de foc izbucnesc din coliba aflată în mijlocul poienii. Un bătrîn iese din vilvătăie și se aruncă în desis, mișcare salutată cu un strigăt lung de bucurie. Anul care a trecut arde simbolic, femeile dansează în jurul focului, aruncă pline de ură cu pietre în el pentru a ucide definitiv tot răul. Cînd focul s-a stins, se socotește că Anul nou și-a făcut apariția. Și sărbătoarea continuă pînă noaptea târziu, tobele cheamă la dansul ngoma, vinul din nuci de cocos curge din plin, iar oamenii visează la un an norocos...

În Zanzibar norocul pică încori în plasele pescarilor. Către amurg, cînd globul uriaș și roșu al soarelui stă să se cufunde în oceanul devenit albastru închis, bărci cioplite dintr-un singur trunchi de copac și prevăzute cu pinze cenșii și floatoare pornesc în larg. La locul de pescuit, după ce s-a coborît plasa, începe așteptarea. Dacă Allah ne va fi binevoitor, nu vom avea o zi proastă; cel puțin așa s-ar zice după pescărușii care însușesc bancurile de pești! Crucea Sudului, compasul infailibil al pescarilor de coastă, strălucete a incurajare. Deodată, unele bărci sînt zguduite atît de puternic, încît, dacă nu ar fi avut floatoarele, s-ar fi răsturnat cu siguranță. În plasă pare să se fi prins un uriaș care reușește să antreneze fragilele ambarcațiuni spre larg, deși pinzele sînt acum umflate de vînt și, pe deasupra, oamenii vislesc din răspuțeri. Va ține oare plasa? Adversarul trebuie oboșit, rezistența lui trebuie înfrîntă pentru a putea fi adus la mal. Trec ore și ore, pescarii nu mai au noțiunea timpului, dar atenția nu le slăbește nici o clipă, căci pierderea plasei de nailon ar însemna pentru ei pierderea mijlocului de trai. Și mai curînd se încumetă la lupta pe viață și pe moarte, decît să taie oțgonul. Nu sînt nici foame, nici sete, fiecare mușchi le este încordat, fiecare nerv reacționează precis. După o noapte și o zi încep să ciștige teren, apropiindu-se încet de țarm, cu tot atîta grijă însă, căci sînt oboșiți și prizonierul încă nu s-a dat complet bătut. Spre dimineața celei de a doua zile vîd satul natal, de unde le vin în întîmpinare alte bărci, spre a-i saluta și ajuta. Tinerii și bătrînii se grăbesc spre port; vestea cea mare s-a răspîndit ca fulgerul și toți vor să vadă uriașul pătat din plasă — un rechin de 15 metri — căci pe insula cuișoarelor nu s-a mai văzut un asemenea exemplar.

S. Gorelov

Pescarii își admiră prada

Se pare că undița cucerește și a doua jumătate a omenirii...

CUM SĂ LE ABANDONĂM?

800 de automobile

= o insulă

Circulația nu-i singura problemă pe care o ridică în Occident automobilul. Ce să faci cu el după ce a devenit inutilizabil? Cu cel mai senin aer din lume, unii proprietari încearcă să scape de el abandonându-l la marginea trotuarului. La New York, de pildă, numai anul trecut au fost părăsite în felul acesta nu mai puțin de... 23 386 automobile!

Așadar, o problemă greu de rezolvat, mai ales că celebrele cimitire de automobile nu mai au nici un loc de veci și, pe deasupra, mai desfigurează cu mormanul lor de fiare vechi peisajele care, altminteri, ar fi nespuse de pitorești. Ce-i de făcut, deci, cu aceste epave terestre? Una din soluțiile propuse în ultimul timp ar fi îmbucătățirea sau presarea. În Anglia, unde vechiturile pe patru roate au devenit o adevărată calamitate, a și fost construită o uriașă presă care, în numai trei minute, transformă două automobile în mici blocuri de dimensiunea 28 x 56 x 60 centimetri care pot fi folosite ca fier vechi sau, la dorința proprietarului, ea obiect decorativ care să amintească de gloria fostului „cursier”.

Alte țări recurg la scufundarea vehiculelor în zonele marine de mare adâncime. Dar iată că un grup de specialiști a propus o soluție mai originală: folosirea epavelor pentru crearea de insule artificiale. E suficient ca mașinile să fie legate între ele cu cabluri și scufundate în apele unui lac, pentru ca mai apoi să fie acoperite cu pământ și plantate, devenind astfel terenuri agricole sau zone de recreare. Specialiștii amintiți au calculat că 800 de automobile scoase din uz ar fi suficiente pentru a da naștere unei insule cu o suprafață de 5-8 hectare.

B. Vronski

MINUNI ÎN VREMEA NOASTRĂ...

Glonte se plimbă

A fost o operație care i-a emoționat nu numai pe medici. Ea a stîrnit comentariile ziarelor, posturilor de radio și televiziune, acelea ale specialiștilor în materie etc. Căci, într-adevăr, cazul merita să fie comentat.

James Kelley, în vîrstă de 17 ani, a plecat cu cițiva prieteni la vînătoare de veverițe. În timp ce-și controla arma, unul din el a apăsat din greșeală pe trăgaci și James s-a prăbușit la pămînt: glonteile îl loviseră în cap. Tînărul a scăpat cu viață, dar hemoragia a cuprins centrul vizual și a intervenit o orbire temporară. Cu timpul, vederea s-a restabilit și medicul au hotărît să nu extragă glonteale, deoarece nu-i producea lui James nici un fel de tulbu-

rări. Înainte de a i se da drumul din spital i s-a mai făcut, totuși, o radiografie. Dar nici urmă de glonte în cutia craniană! Alte cîteva radiografii și „dispărutul” a fost descoperit în auriculul drept. Se pare că nimerise inițial într-un vas de sînge din creier care l-a condus spre inimă.

În medicină se cunosc multe cazuri cînd corpuri străine (gloanțe, ace) fac adevărate călătorii de-a lungul vaselor sanguine. Din apropierea genunchiului unui accidentat a fost odată extras un glonte ce-i intrase în piept. Nu s-a întîmplat, însă, niciodată ca un glonte să ajungă din creier în inimă.

De data aceasta operația nu mai putea fi evitată. După trei ore, bisturiul a pătruns în inimă. Era și timpul. Glonteale se înfipsea în peretele auriculului și amenința să-l străpungă. Totul s-a sfîrșit, însă, cu bine și în momentul de față James Kelley e perfect sănătos.

E. Kladovskaia

CU CAPUL ÎN NORI

Vizite din alte lumi

După toate discuțiile care se poartă în jurul existenței vieții pe alte planete, nu-i de mirare că imaginația unora a luat-o puțin razna, cum mărturisesc aceste două întîmplări:

Un fost profesor de drept din Roma, care, după cum se va vedea, a avut toate motivele să ceară cea mai desăvîrșită discreție în legătură cu numele său, era ferm convins că există ființe extraterestre. De aceea nici nu s-a arătat prea surprins cînd a primit un telefon de la un „marțian”. Acesta i-a spus că se află incognito la Roma împreună cu un compatriot și că hotărîseră să-i vîndă o „tabletă de tinerețe veșnică”, deoarece aparatele le arătaseră că au în el un prieten. Întîlnirea a avut loc în piața Sfîntului Petru unde profesorul a remis marțienilor 22 000 de lire în schimbul miraculoasei tablete. Consecințele ingerării ei au dus, însă, la lămurirea profesorului, care s-a plîns poliției. Ancheta a dovedit că marțienii erau foști studenți care-i cunoșteau părerile.

Eroul unei alte întîmplări similare are circumstanța atenuantă de a fi complet străin de problemele cosmice.

Cînd a văzut „bizara mașină” aterizînd în grădina lui, mr. Stanley Wood, un gentleman onorabil din Aldington, a fost aproape convins că avea de-a face cu marțieni și a telefonat poliției: „Este un fel de balon cu diametrul de vreo zece metri și o cutie mare pe deasupra, exact ca o navă cosmică. Din el iese un fum albăstru, care mă îngrijorează. S-ar spune că vine dintr-altă lume”. Descrierea era, de altfel, riguroasă exactă; doar că fusese aplicată unui aerostat construit de ucenicii de la o fabrică învecinată.

G. Koriolov

UNGHIIURI DE VEDERE

Priviți la microscop

S-ar părea că despre studenți s-a scris tot ce se putea scrie. Dar iată că întrebarea: „Ce lucruri noi ne puteți spune des-

pre studenți?”, adresată de revista „Ne-delea” citorva reprezentanți ai unor profesii diferite, a vădit aspecte mai puțin cunoscute.

Psihologii, de pildă, au constatat că viteza medie cu care studenții reacționează la excitații vizuale e de 0,18 secunde, dar că în timpul examenelor reacția se produce în numai 0,1 secunde. În ajun de examen conținutul de zahăr în sînge crește brusc și e egal cu cel al unui boxer înainte de meci. Atunci intră în funcțiune așa-zisa memorie operativă, care permite studenților să asimileze o mare cantitate de cunoștințe într-un timp scurt, pentru ca în primele ore de după examen să uite cam 50 la sută din ce au știut înainte de „marea bătălie”.

Cînd învață sau sînt supuși la experiențe în laborator studenții dau dovadă de o mare putere de concentrare. Dar atenția lor se îmbunătățește sensibil, atîngînd indici maximi, cînd se află într-o sală de dans.

Studenții din anul I, afirmă psihologii, privesc știința cu venerație. Cei din anul II se consideră atolștiutori, în anul III încep să se îndoiască de profunzimea cunoștințelor lor, iar în următorii doi ani constată că știu infinit mai puțin decît ar trebui să știe.

Biologii au făcut calcule de altă natură. De exemplu, dacă în cei cinci ani de învățatură studenții nu s-ar rade niciodată, le-ar crește o barbă de 3 metri; iar dacă studentele nu și-ar face manichiura, unghiile lor s-ar transforma în săbii de 36 de centimetri lungime. În același răs-timp cornea se înnoiește de 250 de ori, glanda lacrimogenă de 10 ori, iar mucoasa gastrică de 500 de ori. Cu alte cuvinte, un stomac nou la ficcare trei zile!

Care e punctul de vedere al planificatorilor? Doi foști colegi de facultate și buni amici au socotit că la baza strînzei lor prietenii stau peste 4 puduri (circa 65 de kg) de sare consumată împreună la cantina studentescă. Relațiile lor au fost cimentate, în aceeași perioadă a studenției, de ingerarea a 211 kg de zahăr, 970 kg de piine, 4 kg de fosfor, 1,5 kg de calciu, 1 kg de magneziu. Și, din cînd în cînd, efectul răcoritor al unei cisterne de apă.

„Chimia cunoaște peste 3 milioane de formule, a declarat un reprezentant al acestei discipline. Studentul trebuie să memoreze cam un milion de formule și să știe să jongleze cu ele în fel și chip. Experiențele de laborator făcute în răs-timpul de cinci ani de un student-chimist necesită 100 kg de reactivi. În aceeași perioadă el trebuie să citească cel puțin 20 000 de pagini de curs”.

Și cîteva date de ordin general: plimbindu-se în pauzele dintre cursuri și fugînd dintr-o sală în alta un student parcurge într-un an circa 1 800 km (lungimea căii ferate Moscova-Riga dus și întors). În cinci ani un student vede în medie 500 de filme, adică trece în revistă peste 4 400 km de peliculă. El cheltuiește pentru bilete de cinema cam tot atît cît pentru tradiționalele pateuri (circa 3 500 de bucăți) sau pentru kefir (circa 1 300 de sticle). Și, în sfîrșit, în cinci ani de facultate un student fumează în medie 36 550 de țigări, introducîndu-și în organism peste 180 g de nicotină.

„Dacă măi acum nu măi...”

ROBOȚII SECOLULUI

Marile servicii ale electronicii...

Un miracol făurit din oțel, mase plastice, lac și dispozitive electronice — așa va fi, după afirmația unor specialiști, bucătăria anului 2000. Efortul gospodinei se va reduce la cîteva mișcări care vor sili electronii să curețe, să spele și să prepare totul în cîteva zeci de minute. Pină și ferestrele se vor deschide și închide automat. Iar pe ecranul televizorului gospodina va putea urmări în acest timp isprăvile copiilor în încăperile alăturate.

Cîteva amănunte despre mașina de gătit electronică: dirijată de la distanță, pe baza unor comenzi cu program, mașina va stabili singură dozajul alimentelor și va face toate operațiile necesare preparării unui fel de mîncare în numai cîteva minute. În cursul preparării vor interveni

unde ultrasculte care, bombardînd alimentele, vor crea temperatura necesară în interiorul legumelor sau cărnii, nu în afara lor, cum se întîmplă în „primitivele” mașini de astăzi.

Ce se va întîmpla, însă, cu una din cele mai neplăcute operații menajere, spălătul vaselor? Ea va continua să fie o corvoadă numai pentru familiile conservatoare, care nu vor renunța la porțelan. Căci de pe acum se studiază posibilitatea fabricării vesiclei dintr-o hîrtie specială, igienică și ieftină, utilizabilă o singură dată.

Dispozitive electronice instalate în toate încăperile locuinței vor veghea asupra purității aerului, îndepărtînd nu numai praful, ci și bacteriile și virusii. Cînd praful, această unealtă a gospodinelor din toate timpurile, va cădea în totală desuetudine.

Dar toate acestea se vor întîmpla (să sperăm!) peste 30 de ani.

...Și micile ei

încurcături

Introducerea electronicii în spitale, în vederea simplificării evidenței și obținerii rapide de date statistice, este o problemă la ordinea zilei. În Anglia, mai multe instituții sanitare au recurs la fișiere automate care, pe lîngă folioasele scontate le-au creat însă, uneori, și complicații suplimentare.

La un moment dat, într-un spital londonez, s-a constatat că, din motive inexplicabile, fișierul electronic ștersese cu toate numele bolnavilor din evidențele anilor precedenți. Era o adevărată catastrofă, știut fiind că unii bolnavi trebuiau urmăriți o lungă perioadă de timp.

Cum să li se afle din nou numele? Direcția spitalului a început prin a apela la Scotland Yard. Dar acolo nu s-au putut descifra decît numele scrise cu creionul eu pastă, care lasă o urmă pe hîrtie.

Un medic a avut atunci o idee: fierul din cerneala obișnuită putea să fie făcut radioactiv (deci vizibil) prin bombardarea cu neutroni. A intervenit chiar Centrul atomic de la Harwell. Osteneala s-a dovedit, însă, zadarnică, căci nu numai fierul, ci hîrtia în întregime a devenit radioactivă.

Soluția a fost găsită abia de specialiștii de la National Gallery care au expus țesutele la lumină ultravioletă, sub care numele mult căutate au devenit luminescente.

V. Petrenko

Capitulare

Poșta medicului

(Urmare din pag. 8-a)

NICOLA IOAN — Petroșani: 1) După simptomele descrise, credem că este vorba într-adevăr de o discopatie cervicală C₅-C₆, poate chiar o luxație vertebrală, în urma căderii pe spate. Totuși, fără o radiografie a coloanei vertebrale în această regiune ne este greu să ne pronunțăm și să vă indicăm tratamentul ortopedic sau balneofizioterapie corespunzător. Adresați-vă unui medic specialist ortoped pentru clarificarea diagnosticului.

IACOB ION — Com. Bogza, raion Rîmnicul Sărat: 1) Dacă tensiunea dv. arterială este normală, probabil că nu-s decât tulburări de circulație periferică, datorite unui proces fiziologic de ateroscleroză (ținând seama de vârsta dv.) și vieții sedentare. Mai multă mișcare, evitarea alcoolului, fumatului, cafelei negre, precum și o cură de Tolazolin, 3-4 comprimate/zi, începând cu 1/4-1/2 comprimat pe zi pentru testarea toleranței individuale, vă vor face bine. De asemenea, o cură balneară cu ape carbo-gazoase la Covasna, reg. Brașov.

G. G. — Cîmpia Turzii: Nu știm ce v-au spus medicul consultați de dv. (fără un examen prealabil al secreției uretrale?) dar nouă ni se pare evident că ați contractat o boală pe care, din păcate, ați transmis-o și soției. Este necesar să vă faceți fără întârziere 1-2 examene și să urmați apoi cu strictețe tratamentul cu antibiotice (penicilină, cloramfenicol etc.) indicat de medic.

MIRCEA IONESCU — Brașov: 1) În surmenajul intelectual, luați 2-3 drajeuri de vitamină B complex de 3 ori pe zi, între mese, o fiolă de vitamină B₁₂-5 ml (se poate bea conținutul) zilnic. Un repaus de câteva zile la... Poiana-Brașov ar fi reconfortant. Ce ziceți?

ROTARU ELVIRA — Cluj: Vi s-a răspuns prin „Poșta medicului” din nr. 23-1966 al revistei noastre.

GABRIEL BACOVIA — București: Vă vom satisface dorința, publicind în curând un articol detaliat despre „Spondilartrita anchilozantă”. Pînă atunci, vă răspundem că nămolul de la Amara are efecte terapeutice tot atât de bune ca și cel de la Eforie sau Techirghiol.

pentru excursii...

BRINZETURI TOPITE

Pentru toate vârstele
BRÎNZETURI TOPITE

**VICTORIA
CARPAȚI
PĂLTINIȘ
MIXTĂ
CREMA PENTRU COPII**

COMPLEXUL
PENTRU INDUSTRIALIZAREA
LEMNULUI

PRODUCE:

PLACI AGLOMERATE CU RAȘINI
UREOFORM-ALDEHIDA DIN AȘCHII
DE LEMN TRIPLU STRATIFICAT.

Economice, stabile, grosimi uniforme,
randament sporit la crotre, perfect
plane, formate practice, se pot furni-
rui etc.

Greutate specifică 60
kg/mc.

Grosimi: 8. 12. 16. 19. 22
mm.

Formate: 1830/3660. 1830/
1830. 2440/1830. 1220/
1830 mm.

DOMENII DE UTILIZARE

- Mobilier
- plafone
- pereți despărțitori
- amenajări interioare
- vagoane tramvaie
- lambriuri
- construcții navale etc.

**C.I.L.
BRAILA**

Gospodine!

Preparate gustoase
și hrănitoare se
obțin repede din
paste făinoase.

Sortimentele dorite
le găsiți la MAGA-
ZINELE COOPERATI-
VELOR DE COJUSUM

Biscuiti

AROMAȚI ● HRĂNITORI ● GUSTOȘI

Pentru
CONFECȚII
CERÊȚI
TESĂTURILE
DE

MĂTASE ȘI RELON

PRODUSE DE

Mătasea roșie

CISNĂDIE

SĂNĂTATE ȘI FRUMUȘETE

Podoaba noastră capilară

Mai e necesar să spunem că un păr des, sănătos, înfrumusețează? Și cine — bărbat sau femeie — nu vrea să-l păstreze așa cât mai multă vreme și nu se necăjește fiind părul cade prematur sau se rărește?

Poată lumea ar vrea să cunoască, bineînțeles, cauza căderii excesive a părului. Dar, din păcate, explicația nu e ușor de dat. Cauzele sînt foarte complexe și depind în mare măsură de activitatea organelor și sistemelor interne ale organismului. Dar în afara acestor factori „profunzi” mai există și alții, printre care abuzul de soare și de apă.

În septembrie-octombrie mulți bărbați se adresează cosmetologilor plîngîndu-se de calviție. Femeile observă și ele că părul lor e într-o stare mai proastă. Acest fenomen se petrece în general cu cei care în timpul verii „se prăjesc” la soare cu capul gol. Sub efectul prelungit al razelor părul se usucă, își pierde strălucirea, se decolo-

Un păr frumos contribuie în mare măsură la armonia generală a feței

rează și se subțiază, rupîndu-se foarte ușor. O „porție” de prisoare de raze ultraviolete provoacă la început o bruscă stimulare a metabolismului, apoi descreșterea sa. Acest fapt duce la îmbolnăvirea părului.

Dar nu numai vara e plină de primejdii pentru păr. În ultimii ani s-a înrădăcinat moda — atât la bărbați cit și la femei — de a umbla cu capul gol iarna și la începutul primăverii. Nu se știe de ce persoanele cu pricina cred că e foarte sănătos pentru păr. De fapt, însă, variațiile bruște de temperatură irită extremitățile nervilor care ajung în piele, provoacă spasme ale vaselor sanguine care alimentează pielea capului și îngustarea lor, alterează circulația sîngelui. Ca și pielea, părul este higroscopic și absoarbe umiditatea; evaporarea provoacă răcirea epidermei. Toate acestea dereglează hrănirea normală a părului. Căderea lui devine mai abundentă, fiind însoțită uneori de dureri de cap nevralgice.

Dacă observați că părul vă cade peste capacitatea lui de regenerare, să știți că este un semn de alarmă: înseamnă că părul e bolnav, ori că activitatea sistemului nervos sau a celui endocrin suferă tulburări. În acest caz toate măsurile igienice sînt neputincioase. E nevoie de intervenția unui dermatolog sau chiar a unui

endocrinolog. De asemenea, se recurge din ce în ce mai des la tratamente de conservare sau chirurgicale, în speță cînd calviția la bărbați este provocată de îngroșarea sau de hipertrofia aponevrozei cervicale. În acest caz intervenția chirurgicală are un caracter profilactic.

Un alt gen de intervenție chirurgicală este transplantarea părului. Ea se practică

în caz de calviție la tîmples sau în creștetul capului. Această operație a fost făcută pentru prima dată în U.R.S.S. toamna trecută de chirurga Valentina Mihalenco. Rezultatele sînt dătătoare de speranțe.

Inna Kolgunenko
Medic șef al clinicii de cosmetică din Moscova

PENTRU CAMPING

Cum ne orientăm în pădure

Pentru turiștii adevărați, pădurea — cit mai mare și mai deasă — este un irezistibil punct de atracție. Dar atenție: nimic mai ușor decît să pierzi orientarea într-o pădure necunoscută.

Cum se poate evita această — totuși — neplăcere, chiar pentru firile aventuroase, cînd nu există busolă?

Ne fixăm cîteva repere: un copac deosebit, o potecă, o încrucișare de drumuri, o stîncă. Cu ajutorul unui ceas obișnuit de mînă sau de buzunar putem găsi ușor nordul și sudul. Procedăm în felul următor. Ceasul, în poziție orizontală, este orientat cu limba spre soare. Unghiul dintre acul ceasornicului și cifra 12 de pe cadran se împarte în două. Linia care trece din centrul cadranelui prin mijlocul unghiului indică nord-sud. În acest sistem de orientare pînă la ora 12 sudul va fi la dreapta soarelui iar după 12 la stînga.

Noaptea ne scoate din încurcătură constelația Ursa Mare, cu forma ei de car răsturnat. Linia dreaptă trasă în sus peste stelele marginale, duce direct la strălucitoarea Stea Polară, care în emisfera noastră se află întotdeauna la nord.

Un bun element de orientare este și Luna. Luna plină este în opoziție Soarelui, ceea ce înseamnă că la ora 7 se află la vest, la miezul nopții la sud, iar la ora 19 la est.

Dar ce ne facem cînd cerul e înnorat? Ne salvează tot felul de repere din pădure. Coroana copacilor singuratici e întotdeauna mai deasă și mai învoaltă pe latura sudică. Furnicările se găsesc de obicei în partea sudică a buturugilor și copacilor. Pe trunchiurile pinilor rășina își face apariția tot în zona sudică. Iar mușchii și lichenii cresc pe pietre și copaci spre nord.

Ploaie sau soare?

Va ploua peste noapte sau nu? A doua zi vom avea timp frumos? Sînt întrebări care îi preocupă pe toți amatorii de camping.

Ca să puteți găsi un răspuns — liniștitor sau dimpotrivă — trebuie să cunoașteți următoarele. Dacă seara cade o rouă abundentă, vîntul a amuțit și fumul se ridică drept în sus, stelele scîpesc calm și limpede, înseamnă că va fi timp frumos. Dacă, însă, ziua și seara temperatura e cam aceeași, vîntul se zburlește, fumul se așterne deasupra pămîntului, iar amurgul este roșu ca focul, luați-vă toate măsurile de prevedere.

I. Prokofiev
Instructor de turism

ANCHETE

Pentru consolidarea familiei

Institutul de sociologie din Leningrad a făcut recent o interesantă anchetă printre 500 de perechi care au trecut prin fața instanțelor judecătorești pentru a obține desfacerea căsătoriei. Răspunsurile și datele dobîndite au permis cercetătorilor să tragă unele concluzii și să evalueze anumite aspecte cu valoare generalizatoare privind divorțul și problemele lui.

Prima constatare pe care a prilejuit-o ancheta a fost aceea că părerea, foarte răspîndită, că majoritatea căsătoriilor care se desfac sînt cele foarte tinere, nu corespunde întru totul realității. Din cei o mie de anchetați fiecare a cincea pereche a avut o viață matrimonială de peste zece ani, fiecare a patra pereche între cinci și zece ani. E drept, însă, că o cincime

din participanții la anchetă s-au despărțit după mai puțin de un an.

Condițiile anchetei au limitat numărul motivărilor divorțului la trei. Printre ele cel mai des au revenit: 1) lipsă de păreri și interese comune, 2) nepotrivirea de caracter, 3) lipsa de dragoste între soți, atitudinea superficială față de familie, beția și violența.

În aceeași ordine de idei ni se pare interesant că dintre cele trei aspecte principale ale unei căsătorii: spiritual, fiziologic și economic, dispariția comuniunii spirituale a fost indicată de cei mai mulți drept factorul cel mai frecvent de dezmembrare a familiei. Acest răspuns a fost dat de 66 la sută dintre bărbați și de aproape 74 la sută dintre femei.

Chestionarul oferit spre completare celor o mie de participanți la anchetă a cuprins cîteva întrebări formulate în așa fel încît să permită o considerare cit mai completă a problemelor vieții în doi. Le vom cita pe cele mai semnificative.

La întrebarea: „Ce a fost hotărîtor pentru dv. în momentul căsătoriei?” peste 45 la sută au indicat dragostea, 14,5 la sută afinițățile spirituale, 13,5 la sută farmecul fizic, 7 la sută așteptarea unui copil, 7 la sută condițiile economice și de spațiu locativ. În sfîrșit, șase la sută au răspuns că aveau nevoie de faptul căsătoriei.

Majoritatea zdrobitoare a anchetaților a considerat ca argument hotărîtor pentru întemeierea unei vieți în doi, calitățile morale — dragostea, comuniunea spirituală, responsabilitatea pentru soarta unui viitor copil. Aceste răspunsuri au coincis în bună măsură cu cele obținute cu prilejul unei alte anchete întreprinse acum cîțiva ani de profesorul Harcev. Ceea ce dovedește încă o dată că exigențele morale sînt hotărîtoare în întemeierea unei familii.

Tot în prima parte a chestionarului, rezervată condițiilor care au dus la contractarea căsătoriei, au figurat încă două întrebări: „V-ați iubit soțul (soția) înainte de căsătorie?” și „Ce v-a atras la soțul (dv. înainte de căsătorie)?”

La prima, răspunsurile au fost: 20,5 la sută s-au iubit foarte mult, 40 la sută s-au iubit, 20,5 la sută s-au plăcut numai, 1,6 la sută au fost indiferenți, peste 2 la sută nu s-au iubit deloc. Aproape 15 la sută din anchetați n-au răspuns la întrebare. Prin urmare, pentru mai bine de 60 la sută dragostea a fost motivul principal.

Răspunsurile la a doua întrebare au arătat că bărbații au apreciat în primul rînd firea sociabilă, comunicativă a partenerii (aproape 15 la sută), bunătatea (12 la sută), calitățile de bună gospodină (12 la sută). Iar femeile: bunătatea (16 la sută), sensibilitatea și atenția (16 la sută), comunicativitatea (aproape 14 la sută). În afară de aceste calități, un procent de 13 la sută bărbați și femei au mai numit sinceritatea. 12 la sută modestia, 8 la sută bărbăția (feminitatea), 6 la sută inteligența.

Dacă în prima parte a chestionarului au fost arătate calitățile care i-au hotărît pe parteneri să-și uncască viețile, în partea a doua ei au arătat ce defecte i-au determinat să se despartă. Bărbații s-au plîns că au încetat să mai observe la partenerii lor sensibilitate și atenție (peste 18 la sută), sinceritate (aproape 17 la sută), spirit gospodăresc (14 la sută). Iar femeile: sensibilitate și atenție (17 la sută), sinceritate (peste 13 la sută), modestie (10,5 la sută).

Ancheta a mai relevat, însă, și alte aspecte ale vieții în doi pe care lipsa de spațiu ne împiedică să le arătăm. Dar concluzia ei generală duce — încă o dată — la necesitatea unui mare spirit de răspundere în contractarea căsătoriei, la stabilirea unor relații de stimă și grijă reciprocă, la menajarea sentimentului de dragoste care îi unește pe soți.

DISCIPLINA TRUPULUI

Cît cîntărim?

Nu mai e nevoie să convingem pe nimeni că o siluetă suplă este mai frumoasă decît una plină. De altfel, suplețea înseamnă nu numai frumusețe, ci și sănătate. Marea armonie a naturii e dirijată de o lege de fier: formele desăvîrșite din punct de vedere estetic sînt și cele mai raționale, mai normale. Prin urmare, grăsimea este o stare nefirească a omului și trebuie înlăturată.

În năzuința firească a femeilor de a fi frumoase există un factor care joacă un rol hotărîtor: disciplina. Nu trebuie să ne speriem de acest cuvînt. El ascunde numai aparent tot felul de renunțări care ne-ar face viața amară. Dacă ne gîndim mai bine, înțelegem că, dimpotrivă, disciplina ne dă cheia marelui secret al transformării, al autodirijării. E de ajuns să facem un mic efort și noul regim va deveni o obișnuință care, cum bine se știe, e a doua natură. Rezultatele nu se vor lăsa așteptate.

Regimul este o noțiune compusă. El cuprinde mai multe elemente: o alimentație corectă, gimnastică, în genere mișcare, un ritm de viață respectat cu stric-

tețe. Aceste cîteva canoane ne vor ajuta să dobîndim sau să ne menținem o linie, care, mai ales de la o anumită vîrstă, este serios amenințată.

Într-un articol consacrat luptei împotriva grăsimii excesive, profesorul sovietic M. Marșak arată că se poate stabili oarecum exact greutatea cea mai potrivită a fiecăruia sau, cu alte cuvinte, greutatea optimă, ideală. În calcularea ei intră indicii ca statura, vîrstă, sexul, conformația, musculatura.

La aceeași înălțime și vîrstă, oamenii atletici, cu o conformație și musculatură dezvoltate au greutatea optimă mai mare decît cei cu o conformație medie și o musculatură obișnuită, iar cei slabi și cu oase înguste cîntăresc și mai puțin. Cu vîrstă greutatea crește.

În condiții egale femeile au o greutate mai mică decît bărbații. De exemplu, greutatea optimă a unui bărbat de 35 de ani cu o înălțime de 1,65 m și o conformație medie este de 66 kg, iar a unei femei de aceeași înălțime și vîrstă de 63 kg.

Cum arată prof. Marșak, indicii grutății ideale au fost stabiliți. La bărbați de la 957 pînă la 1 088 grame la fiecare 2,5 cm de înălțime, în funcție de conformație și vîrstă, iar la femei de la 862 pînă la 957 de grame.

Conform acestor date, în calcularea grutății ideale a unei femei de 35 de ani, considerăm 900 de grame la fiecare 2,5 cm înălțime, ceea ce înseamnă că la o înălțime de 1,65 m greutatea ideală e de 60 de kg. Dar această metodă nu e unica.

Mai există una: cifra care rămîne după ce scădem o sută din cifra înălțimii. De exemplu, la înălțimea de 1,65 m, greutatea ideală e de 65 kg. În acest calcul nu se ține seama de vîrstă și sex.

DIN LUMEA SPORTULUI

— Stimate campion, mă învîțați și pe mine luptele?
— Cu plăcere, dar unde veți purta medaliile?